

Világ proletárjai egyesüljete!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PÁRTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XI. EVFOLYAM, 303. SZÁM

ÁRA 50 FILLER

VASÁRNAP, 1934 DECEMBER 19.

Debrecen hagyományai

(o. gy.) Két nap múlva lesz tíz éve annak, hogy a debreceni ösi kollégium falai között megalakult az új magyar élet első hajtása, az Ideiglenes Nemzetgyűlés.

Az ország jelentős részében még ropogtak a fegyverek. Géppuskák és karabélyok halálos zenéje bénította a szíveket. Még német martalócok és nyilaskar-szalagos pribékek masíroztak fővárosunk utcáin egyre rendezetlenebbül és egyre nyugatabbra. Az egykor békés családi otthonok még sokhelyt lángokban álltak és anyjukat vesztett árvák jajsava sikoltott az ólomnehéz éjszakában. Még le sem űlt a sok korom és pernye, a detonációk vad fürgetege még az idegekben vibrált a fasiszta fenyevadaktól megretszelt területen is; még nemrég bújtak csak elő az emberek a romok alól, még olyan volt az egész város, mint egy nagy-nagy temető, amelynek a sírjait valamilyen csodálatos feltámadás nyitotta meg — amikor a nemzet követői már a jövőről beszéltek, a holnapról szöttek terveket.

A debreceni kollégium oratóriumában ültek össze a nemzet képviselői, közel 95 évvel azután, hogy Kossuth kormányát ülésezett itt. Budapestet, most is, mint akkor, idegen bitorlók tartották leigázva és Debrecen vette át a főváros szerepét. Most is, mint akkor, Debrecen sugározta a szabadság és függetlenség magasztos eszméjét ország, világ felé. Debrecen a haladó gondolatok és haladó eszmék, a szép és forrongó szabadságtörévek nemes városa.

Micsoda véletlenje a történelmi sorsnak, a magyar történelem talán legszebb, legfelemelőbb eseményeinek csodálatos találkozására az Oratórium ösi falai között. 1849-ben elindult itt egy szándék, hogy 1944-ben ugyaninnen vigyék tovább a végleges megvalósításig.

De vajjon véletlen-e ez? Nem. Semmi esetre sem. Ennek így kellett lennie. Így kívánta a nép által formált történelem.

Kossuth szelleme, nem csupán egy nagy államférfi törekvéseinek tükré, hanem egy egész nép legelsőszintűbb és legigazibb törekvéseinek összessége. Kossuth szelleme a nép szelleme. Egyetlen emberi karakter talán soha nem tud tisztábban és teljesebben jellemezni egy egész népet, mint Kossuthé. Kossuth szelleme, Kossuth hagyatéká magá a nép, a szabadságtörévektől legbelsőbb lényegéig áthatott magyar nép. Az Ideiglenes Nemzetgyűlés a nép akaratából ült össze és ez vezérelte ide, Kossuthék egykori tárgyalásainak színhelyére, a debreceni kollégium oratóriumába. Egyben kifejezője volt ez annak is, hogy az ügy, amelyet folytatnia kell, Kossuth ügye, a nép ügye.

Kedden ünnepi tanácsülés lesz Debrecenben

December 21-én kedden reggel 8 órakor Debrecen város tanácsa a tanácsháza dísztermében az Ideiglenes Nemzetgyűlés megalakulásának tízéves évfordulója alkalmából ünnepi tanácsülést tart. Ünnepi beszédet mond Bencsik István, a Hazafias Népfrent debreceni bizottságának elnöke, a Mezőgazdasági Akadémia igazgatója.

1944. december 21-én ült össze az Ideiglenes Nemzetgyűlés, hogy pár nap múlva már az Ideiglenes Nemzeti Kormány megalakulásának hírére vihessék szíjjel a bombakráterektől szabdalat országutakon, mint egykor, a modern technikát megelőző korokban a gyalogos és szekeres vándorok. Ha nem is röptette telefon és rádió a különböző tájak felé, gyorsan terjedt a hír. Az emberek szívébe visszaköltözött a bizalom és reménység. Lesz magyar újjászületés.

Egyre dinamikusabb erővel indult meg az élet. A káoszt és fejetlenséget egyre erőteljesebben váltotta fel ismét a rend. Új, másfajta rend volt ez, mint a régi. Az urak rendje helyett a nép rendje. Még sok maradványa volt ugyan a réginak, a magyar újjászületés vezető ereje, a kommunista pártja azonban egyre erőteljesebben hallatta hangját és a nép megtanult élni a szabadsággal...

Tíz év telt el azóta. Egy évezredes nemzet történelmében röpké, rövid idő. Ha azonban nem a hónapokat és éveket vesszük számba, hanem az elért eredményeket, évszázadoknak tűnik ez a tíz év. Megvalósult mindaz, amiért Dózsa, Tancsics, Petőfi, Kossuth, a magyar nép legjobbjai harcoltak. Megszűnt az úri bitangság, ledőltek a paloták és kastélyok, és ha felragyog az érlelő tavaszi napfény, Dózsa unokáinak kalászaire hinti sugarát.

Mindez akkor indult, ott, a kollégium oratóriumának dícső történelmet sugárzó falai között.

Tíz év. Nem nagy idő. Még frissen élnek bennünk az akkori és az azt megelőző napok nyommasztó emlékei. Még nem felejtettük el a könnyeket és romokait, a tengernyi vért és keserűséget. Még feltérlik tudatunkban az SS csizmák tompa dübörgése, időnként még behalásztanak agynukba a monoton, rekedt vezényszavak: „Links, rechts, links, rechts...”

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés 10. évfordulója éppen ezért nem csupán emlékezést jelent, hanem tiltakozást is. Tiltakozást az újkori SS legények tervei, tiltakozást egy újabb véres fergeg ellen. Tiltakozást a romok között megindult és sok-sok kemény küzdelem árán kiteljesedett élet, az Ideiglenes Nemzetgyűlés munkájával születő és azóta egyre gyarapodó és növekvő eredményeink védelmében.

Tiltakozást, de mert a tiltakozás nem elég, egyúttal kemény elhatározást is. Elhatározást szabadságunk és függetlenségünk, elért eredményeink kemény és vendíthetetlen védelmében.

Erre tanít bennünket 1849 és 1944, erre tanítanak bennünket Debrecen nemes, szép hagyományai.

A DECEMBER 21-I VERSENY GYŐZTESEI

AZ IPARBAN

A megyei és városi pártbizottság a Néplappal és a szakszervezet területi bizottságaival karöltve pénteken, illetve szombat délután érték el, hogy kik dolgoztak a december 21-i versenyben legjobban, kik érdemesek a megyei pártbizottsági versenyasztalra, amit a legjobb üzemeknek ajánlottak fel. (A versenyben több, mint 90 üzem dolgozóit vetek részt.)

Az értékelésnél nagyon nehéz volt a sorrendet megállapítani, mert igen sok azoknak az üzemeknek a száma, akik kiválóan és példamutatóan dolgoztak. Az összes feltételeket, adottságokat, valamint a vállalásokat figyelembe véve a megyei pártbizottság vándorzászlóját az Orvosi Műszergyár, a Tiszántúli Dohánybevaltó és a Ruhagyár nyerte.

Orvosi Műszergyár

A december 21-i versenyben az Orvosi Műszergyár dolgozóit évi teljes termelési tervüket november 29-én, készárú és befejezett termelési tervüket december 2-án teljesítették. A negyedik negyedévi kötelezettségüknek is december 18-án eleget tettek.

Az önköltségek csökkentésénél a harmadik negyedévi első két hónapjához viszonyítva, októberben és novemberben 2,2 százalékos megtakarítást értek el. Költségkiadásait az előző negyedévhez viszonyítva, 83.000 forinttal csökkentették. A termelékenység 7,7 százalékos emelkedést mutat a harmadik negyedévhez viszonyít-

latlan hiányzás az utóbbi fél évben nem fordult elő.

Az üzem tervén felül októberben és novemberben 561.150 forint értékű körömpesipót, körömpreselőt, borsápiszt állított elő, főleg hulladékhanyagok felhasználásával. Az orvosi műszerek terén december 18-ig bezárólag tervén felül 1.660.000 forint értékű injekciós-tűt, fogfogót, stb. gyártottak le.

Tiszántúli Dohánybevaltó

November 30-ig a Tiszántúli Dohánybevaltó dolgozóit 146 százalékkal teljesítették az évi vállalásuknak. A beralapfelhasználás az üzem dolgozóhoz viszonyítva, 114,9 százalékos. A minőség 99 százalékos. Az üzem december 31-ig tervén felül további 7 és fél millió forint értékű nyersdohányt ad feldolgozásra az iparnak.

Debreceni Ruhagyár

Legnagyobb könnyűipari üzemünk a Debreceni Ruhagyár 15 nappal a határidő előtt, december 15-án fejezte be az évi tervét. Az üzem dolgozóit exportterveiket november 30-ig bezárólag 131,2 százalékra teljesítették. A negyedik negyedévi önköltségi tervhez viszonyítva, októberben és novemberben 2,2 százalékos megtakarítást értek el. Költségkiadásait az előző negyedévhez viszonyítva, 83.000 forinttal csökkentették. A termelékenység 7,7 százalékos emelkedést mutat a harmadik negyedévhez viszonyít-

A MEZŐGAZDASÁGBAN

November 18-án délelőtt közös értekezletre ültek össze a megyei versenybizottság tagjai, hogy a december 21-i versenymozgalom eredményei alapján megállapítsák, kik kapják meg a mezőgazdaságban a megyei pártbizottság és a megyei tanács versenyzászlóját. A versenybizottsági tagok komoly tanácskozásának döntése alapján a megyei tanács három zászlóját, melyek a megye legjobb járását, városát és községét illetik, a következők kapják:

Ujiráz község

A megye községei közül, mint már annyiszor, úgy most is Ujiráz szerezte meg az elsőséget. Büszkének lehetnek Ujiráz dolgozóira, hogy minden feladatukat határidő előtt teljesítették. Begyűjtésben első a megyében, a mezőgazdasági munkák végzésében is kiváló az eredményük, s a pénzügyi terv teljesítésében is az első között szerepelnek. Ujirázra jellemző, hogy az évi begyűjtési terv teljesítésében már két héttel ezelőtt csak egy hátralékos volt.

Az MDP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának három versenyzászlóját a megye legjobb állami gazdasága, gépállomása, és termelőszövetkezte kapja.

Ohati állami gazdaság

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés megalakulásának tízedik évfordulója tiszteletére indított versenyben az állami gazdaságok között az Ohati állami gazdaság dolgozóit érték el a legjobb eredményt. A beadást példamutatóan teljesítették csaknem minden begyűjtési cikkből, különösen az állat és állati termékek beadásában kimagaslóak eredményeik. Igen szépek a törzsállattenyésztés terén, továbbá a szakaszos trágyakezelésben és a szikes talaj megjavításában elért eredmények. Dolgozóit a december 21-i verseny során a trágyázást 113 százalékra teljesítették, őszi mélyszántási tervüket pedig még 92 holddal meg is toldották. A verseny során 5000 köbméter si-

Hajdúszoboszló

A városok december 21-i versenyében Hajdúszoboszló az első. Bár a város lakói a mezőgazdasági munkák végzésében kissé elmaradtak, adófizetésben azonban nemcsak a három város között, de megyei viszonylatban is első. Begyűjtési eredményeik is aránylag elég jók, több cikkből túlteljesítéssel dícselkedhet-

va. (Egy főre eső termelési érték alapján.) A minőség szintén jó.

Az üzem dolgozóit az év hátralévő napjaiban előirányzatukon túl további 2388 bluzt, 2121 aljat, 11.160 nőruháat, 2640 pantallót, 483 gyermekkabátot, 11.298 egyéb munkadarabot gyártanak, 3 millió 113.000 forint értékben a lakosságnak.

A megyei és a városi pártbizottság tervszerű jó munkájukért, az önköltségek csökkentésében, a takarékosságban, a minőségben és a beralap felhasználásban elért figyelemreméltó eredményükért emléklappal tüntette ki a következő üzemeket: Debreceni Villamosvasút, Debreceni Gyógyszergyár, Hajdúszoboszlói Gyógyszergyár, Bútorgyár, Kétegyvár, Rakodási Pönökség, Járóiműjavító, Sertésenyésztő és Hízaló Vállalat, Fűtőház, Hajdúnánási Malom.

Megei és városi pártbizottsági díszoklevelet részesültek évi tervük határidő előtti befejezéséért: az Építőgépkarbantartó Vállalat, Gépfermentáló, a Cézár, a Baromfielődoló Vállalat, Textilruházati KTSZ, Alföldi Nyomda, Berettyóújfalui Szabó KTSZ, TITÁSZ s. r. t. Folyólat Vállalat, BELSPED, továbbá Mezőgazdasági Gépjátó Vállalat, Dohánygyár (novemberi jó eredményükért) és a Szabadság úti építkezés.

A megyei pártbizottság selyem zászlójának ünnepélyes átadására hétfőn kerül sor. Az emléklapok kiosztása későbbi időpontban történik.

Nádudvari gépállomás

A gépállomások munkájának értékelésénél a december 21-i verseny eredményein kívül figyelembe vették az egész évi teljesítést. E szerint első az egykori gépállomás 119,1 százalékos, második a nádudvari gépállomás 109,1 százalékos évi teljesítéssel. A versenyzászlót ennek ellenére is a nádudvari gépállomásnak ítélték, mert sokkal nehezebb körülmények között harcolt a verseny sikeréért. Még tudnillik Egyeken 16 erőgépet kell irányítani, addig a 33 erőgéppel rendelkező nádudvari gépállomáson sokkal nehezebb a munka szervezése, irányítása. Megkönnyítette az egyetiek munkáját az is, hogy sokat dolgoztak állami gazdaságokban, ahol tudvalevőleg sokkal könnyebb a tervteljesítés. A különböző munkakörülményeket, helyi adottságokat figyelembe véve tehát a megyei elsőség és ezzel együtt a versenyzászló a nádudvari gépállomást illeti.

Kismarjai Bocskai tsz

A tsz-ek december 21-i versenyében a kismarjai Bocskai tsz dolgozott a legeredményesebben. November 15-re mindenből teljesítette beadását, mezőgazdasági feladatait példamutatóan végezte, mélyszántási tervét befejezte, silózáásban is jóval felül teljesítette a megyei átlagot. Munkaszervezése igen jó.

A versenyzászlókat a december 21-i versenymozgalom győzteseinek december 19-én és 20-án adják át a megyei pártbizottság, illetve a megyei tanács megbízottai.

A francia kormányhoz intézett szovjet jegyzék visszhangja

Párizs (TASZSZ). A francia kormányhoz intézett szovjet jegyzék, — amely hangsúlyozza, hogy a párizsi egyezmények ratifikálása összeegyeztethetetlen a francia-szovjet szövetségi és kölcsönös segélynyújtási szerződéssel — mély benyomást gyakorolt a francia társadalmi és politikai körökre. A párizsi lapok bőven kommentálják a jegyzéket, amelyet teljes terjedelemben közöltek, vagy igen részletesen ismertettek.

A jobboldali sajtót rendkívül aggasztja az a hatás, amelyet a jegyzék gyakorolhat a francia közvéleményre és a nemzetgyűlés képviselőire. A Figaro-nak a szovjet jegyzék komoly érvelése okoz gondot.

A L'Aurore idézi Mendes-France-nak a szovjet jegyzékkel kapcsolatos kijelentését: E jegyzék miatt — jelentette ki — nem szándékozom elhalasztani a nemzetgyűlési vita megkezdését az időpontját. E kijelentéstől függetlenül Mendes-France beismerte: Az 1944. december 10-i francia-szovjet szerződésben Franciaország kötelezte magát arra, hogy nem lép be a Szovjetunió ellen irányuló semmiféle szövetségbe.

A Combat felhívja a figyelmet azoknak az álláspontoknak hibáira, akik „színtén hiszik, hogy a tárgyalások újrafelvételével könnyebb lesz, ha a nyugati szilárd katonai védelmet terem, vagyis, ha Németországot felfegyverzik”.

A Le Monde cáfolja a burzsoá lapoknak azokat az állításait, amelyek a nyugatnémet felfegyverzésre irányuló terveket védelmezve kijelentik, hogy a párizsi egyezmények nincsenek ellentmondásban a francia-szovjet szerződéssel. „Felfegyverzni Nyugat-Németországot, Németország egyik fő legyőzőjének akarata ellenére, — írja a Le Monde — annyit jelent, mint hivatalosan törvényesíteni a szövetség felmondását.”

A szovjet kormány jegyzékére nyomban reagáltak a francia parlamenti körök is. A L'Humanité

közlése szerint Capdeville szocialista képviselő december 17-én a francia parlament folyosóján kijelentette: „Most már minden világos, hasztalan volna tovább vitatkozni ezeknek az (londoni és párizsi) egyezményeknek a következményeiről”.

A L'Humanité közölte a szovjet jegyzék teljes szövegét és a jegyzékkel foglalkozó vezércikkében többek között ezeket írta: „A Szovjetunió-kormány több ízben hangsúlyozta, hogy levonja a kö-

vetkeztetéseket a francia-szovjet szerződés megszegéseiből.

A Libération vezércikkében a következőket írja: „A Szovjetunió-kormány oly sok baráti figyelmeztetés után most még világosabban és szabatosabban meghatározta álláspontját, azt az álláspontot, amelyet a párizsi egyezmények ratifikálása esetén lesz kénytelen elfoglalni a francia-szovjet barátsági és kölcsönös segélynyújtási szerződés vonatkozásában”.

„Bonn veszélyes úton halad”

Berlin (TASZSZ) A nyugatnémet lapok cikkeiben, amelyek a moszkvai értekezlet deklarációját, valamint a három nyugati hatalomhoz intézett december 9-i szovjet jegyzék kommentálják, egyre gyakrabban találunk olyan felhívásokat, amelyek a jelenlegi helyzet komoly megfontolására, a hírhedt „erőpolitika” elvetésére szólítanak fel. Ezenkívül azt követelik, hogy a párizsi egyezmények ratifikálása előtt folytassanak tárgyalásokat Németország egyesítéséről.

„A moszkvai értekezlet — írja a Westfälische Rundschau című szociáldemokrata lap — nem hagyott kétséget afelől, hogy Nyugat felfegyverzését Kelet felfegyverzése követi. Szerte foszlottak azok az ábrándok, amelyek sze-

rint Németország egyesítése az erő politikájából kiindulva végrehajtható.”

A Kölnben megjelenő Parlamentrische Wochenschau hangsúlyozza, hogy a moszkvai deklaráció „szélesre tárja a kaput” az összeurópai kollektív biztonsági rendszer megteremtését célzó tárgyalások, valamint a német kérdések e kollektív biztonsági rendszer kereteiben történő békés megoldása előtt.

A Fuldaer Volkszeitung a december 9-i szovjet jegyzék kommentálva hangsúlyozza: a szovjet jegyzék újabb bizonyítéka annak, hogy Adenauer „erőpolitika” minden perspektívát nélkülöz. A lap kerekén kijelenti, hogy „Bonn veszélyes úton halad”.

A német evangélikus egyház képviselői a párizsi szerződések elutasítására szólították fel a nyugatnémet szövetségi gyűlést

Berlin (MTI). A német evangélikus egyház 300 ismert vezető képviselője, köztük Niemöller, a hesseni egyházkerület elnöke néhány nappal ezelőtt levélben szólította fel a nyugatnémet szövetségi gyűlést, hogy ne ratifikálja a párizsi militarista szerződéseket, amelyeknek végrehajtása

megakadályozná a német probléma békés megvalósítását. Gerstenmaier, a bonni parlament elnöke, akinek a levelet címezték, Adenauer utasítására elítélte a párizsi képviselőinek levelét, hogy ne gördítsenek akadályokat a párizsi szerződések ratifikálásának útjába.

NEMZETKÖZI SZEMLE

A londoni és a párizsi egyezmények államainak fővárosaiban versenyt futnak az idővel: lázas sietséggel igyekeznek elfogadtatni a parlamentekkel az egyezményeket, még mielőtt a gyorsan bontakozó népi ellenállás hullámai és a józanabb burzsoá körök növekvő aggályai ezt lehetlenné tennék. Mint a d.este-lenül kimúlt Európai Védelmi Közösség esetében, most is Franciaország az az ország, amelynek pulzusán rajta tartják kezüket a német felfegyverzés összes hívei, Dullestől Adenauerig. Es ennek most épp úgy megvan a magyarázata, mint ahogyan akkor megvolt: a Frankfurter Zeitung című nyugatnémet lap néhány nappal ezelőtt aggodalmaskodva írta, hogy „A francia politika ismét visszasüllyedt a bizonytalanság sötét maldromjára a tanácstalanság állapotába.”

„A miniszterelnök többsége minden egyes szavazásnál kisebb és kisebb.”

Ilyestéle aggályokról Mendes-France helyzetével kapcsolatban 2-3 hónappal ezelőtt aligha lehetett beszélni. Hogy most lehet, annak számos oka van. Oka elsősorban az azóta nagyra növekedett népi ellenállás; a józanabb és felelősség tudattal rendelkező polgári körök sokasodó aggályai és Adenauerék mind leplezetlenebbé váló agresszivitása. A polgári aggályok teljesen indokoltak, hiszen Adenauer maga jelentette ki például a nyugatberlini választási hadjárat alatt, hogy „a párizsi megállapodások ratifikálása sokkal hatékonyabban előmozdítja majd a német területi követelések érvényre jutását...” és hogy ilyen területi követeléseket Adenauerék nem-

csak kelet felé támasztanak, azt nagyon jól tudják Franciaországban, Belgiumban és Hollandiában.

Oka ezeknek az aggályoknak legfőképpen a moszkvai deklaráció, az abban foglalt tárgyalási javaslat és komoly figyelmeztetés. E deklaráció hatása napról napra jobban megmutatkozik.

Ha mindemellett tekintetbe vesszük azt, ami a bonni parlamentben a napokban lejátszódott láthatjuk, hogy a helyzet távolról sem a Mendes-France kívánta irányban fejlődik. A bonni parlament csütörtökön első olvasásban elfogadta a párizsi és londoni egyezményeket. A vita korántsem zajlott le simán, a szociáldemokraták részéről komoly szavak hangzottak el, olyan szavak, amelyek arra figyelmeztettek, hogy ezeknek az egyezményeknek az elfogadása veszélyt hoz Európára és elzárja az utat Németország egységének helyreállítására. Volt azonban ennek a vitának egy igen visszatartó vonása: Megszólalt Hitler és Göbbels hangja. Immár nem a katonaszövetségek gyűlései, nem müncheni söréjszékében, hanem a bonni parlament tanácskozásán születtek a bonni koalíció pártjainak képviselői a háborúra; a bonni parlament szövetségi hangoztatták a német imperializmus területi követeléseit, onnan citálták Hitler „Mein Kampf”-jének részleteit. Ez az arcátlan-ság még a nyugati sajtótudósítók is felháborította. Kijelentették ezek az újságírók, hogy ilyen nyílt fasiszta fenyegetések még sohasem hangzottak el a nyugat-

német szövetségi gyűlésben. Pedig nem kellett volna ezen csodálkoznunk, hiszen a szónokok nagy része a náci párt tagjai közül és a Wehrmacht tisztjei és tábormegparancsnokai közül került ki.

Akiben van becsület és józan ész, annak — ha eddig nem látta — mostmár igazán nem nehéz világosan látni, hová visz Dulles, Eden, Adenauer és Mendes-France útja.

Mendes-France és támogatói azonban vannak és süketnek tekintik magukat. Igyekeznek továbbra is a maguk útján járni, nem törődve azzal, hogy a Bjeldaut, Pleven, Pinay és a többiek útján járó Mendes-France tekintélye, politikai súlya olyannyira csökkenett, hogy Dulles amerikai külügyminiszter szükségének tartotta előbbrehozni párizsi látogatását Mendes-France helyzetének megerősítése végett.

Franciaországban a moszkvai deklaráció és a francia tömegek nyomása következtében távolról sem úgy alakulnak a dolgok, ahogyan a jelenlegi kormánykörök és külföldi szövetségeseik óhajtanák. A nemzetgyűlés bizottságában a párizsi és londoni egyezmények körül folyó viták megmutatták, hogy az óhajtott szilárd többség nincs meg a ratifikációhoz. Loustanau-Lacau polgári képviselő, a hadügyi bizottságban azt javasolta, hogy halasszák el az egyezmények végrehajtását a négyhatalmi tárgyalások eredményeitől függően, majd amikor Loustanau-Lacau tisztelettel előadói tisztéről, az utána megválasztott Badie előadó, a ratifikációs vita elhalasztását java-

JUHÁSZ GÉZA 60 ÉVES

Holnap lesz 60 éves Debreceen egyik legrégebb és értelmeségünk egyik legkiválóbb harcosa Juhász Géza. Sorsa valahogy összekötődött a város sorsával és életével, emlékeinek nagyrésze leginkább itt őrződik könyvekben, írásokban, az emberek lelkében.

Valahogy úgy állunk most előtte, 60 éve előtt, mint gyermek az apja előtt, s kicsit szegyelősen, kicsit féltékeny mutatójuk fel neki ezt a néhány sor írást, amit az őszinte tisztelt és szeretet formált a lelkünkben. 60 év magasságára feltekinthetünk, és látjuk ezt a csupa-érv embert, aki 60 év súlyosságával él, dolgozik, tele munkával és tervekkel.

Nem is tudjuk hirtelen, hogy emlékeinkről beszéljünk, melyek hozzá kötnék, vagy munkásságáról, amit mi szeretünk és becsülünk. Élete csupa harc és próbálkozás, az értelem, az emberben élő értelem kutatása és megmutatása. Az értelem, mely soha sem engedte, hogy behódoljon akár a pere irodalmának, akár az ellenforradalmi politikának. Még akkor sem, ha az irodalmat Hercegy Ferenc, vagy Harsányi Zsolt propagálta, s a politikát az úri zsandárok keverték.

Neki mindig Balassi, Csokonai, Arany jelentette az irodalmat, s korának irányát, hogy legjobban regényírónk Móricz Zsigmond. Kora történelmében szinte együtt nőtt a népiesek mozgalmával, s legteljesebb irodalompolitikai hirdetője, de bírálója is lett e mozgalom íróinak. Elfogulatlanul, és a személyes barátság lelkesedésével ismerte fel Veres Péter és Szabó Pál irodalmi tehetségét, s kritikájában vallotta, hogy ezek a nép-ből felnőtt írók, a nép írásai írói.

Juhász Géza élete itt él Debreceenben, s éveinek gyökerei mélyen, talán legmélyebben kötőd-

nek Debreceen történelmébe, a Kollégiumba, Csokonai legendáiba, az emberek harcába, sirásába. Ötvenedik évét taposta a város felszabadulásakor, s talán nem is kaphatott volna szebb ajándékot, mint a felszabadult Debreceen. S Juhász Géza ekkor politikus lett, lelkes harcos, az Ideiglenes Nemzetgyűlés tagja. Szervezte és segítette a magyar népet harcában, botladozásában. Ő is megszavazta a földreformtörvényt, mely az ő álmát és milliók álmát valósította meg.

Azóta tíz év zúgott át felette, és ő a tanú ró, hogy mennyit változott itt az élet. Azóta minket is formájú legények kerültek az egyetemre, kikkel bizony baj volt olykor-olykor. S jó volt, hogy ott volt Géza bácsi, aki segítette és perrelt velünk, és mindig szerette bennünket. S ő ennek lett a művésze, ennek a csendes, szívzerint pedagógiának, ami mégis a legnagyobb szavetvényt és izzást keltette.

Vannak napok, amelyek nap találkoztam vele a villamoson. Néhány szót váltottam vele, s egy kézfogást, úgy, ahogy barátok, emberek szoktak. Már akkor szerettem volna neki megmondani, amit ma megírok, hogy vigyázzon magára, mert mi szeretjük őt és nagyon szívesen van a munkájára, tanítására. Őszinte véleményre, amit munkánkról, írásainkról mond olyan keményen és szeretettel, mint azt mindig tettem életében.

Hátravanadik születésnapján azzal a szeretettel köszöntük, amit az ember a lelkében őriz azok számára, akik szeretet, s amiről olyan nehéz írni is, beszélni is.

É Közönlök mindazok a kommuniszták és nem kommuniszták, akik ismerik őt, annak örülnek, aminek ő örül, s azért harcoltak és harcolnak, amiért Juhász Géza harcolt és harcol ma is. (B. I.)

Küldöttök számai keressék fel a francia nemzetgyűlést képviselőket:

Szavazzanak a ratifikálás ellen

Párizs (MTI). Ahogy közeledik a párizsi egyezmények ratifikálási vitája, egyre nagyobb sürgős-for-

gás tapasztalható a Bourbon-palota (a nemzetgyűlés épülete) környékén. A párizskörnyéki és vidéki küldöttek szinte egymásnak adják a kilincset. A küldöttek felkeresik a képviselőket és közlik velük választóiknak azt a kívánságát, hogy szavazzanak a végzetes párizsi szerződések ratifikálása ellen. A küldöttségjárás már olyan méreteket öltött, hogy az utóbbi napokban azt az utasítást adták ki a parlamenti őrség tagjainak, ne engedjenek be több küldöttséget, mondják azt, hogy „egyetlen képviselőcsoport sem akar már küldöttséget fogadni, mivel az utóbbi napokban a sok küldöttség fogadása kifárasztotta őket”.

De a francia nép nem engedi, hogy elfojtsák szavát és vasárnaptól kezdve még több küldöttség indul majd vidékről Párizsba. A küldöttségjárás az egész ratifikációs vita alatt folytatódni fog, — bármennyire nem tetszik ez a német újrafelfegyverzés híveinek.

A három nyugati hatalom külügyminisztereinek megbeszéléseiről

Párizs (TASZSZ). Dulles, az Egyesült Államok külügyminisztere és Eden angol külügyminisztere, még az atlanti tanács ülésének kezdete előtt csütörtökön, megbeszélést folytatott Mendes-France francia miniszterelnökkel és külügyminiszterrel. Számos szemleirő véleménye szerint a megbeszélések során Dulles főcélja volt, újabb nyomást gyakorolni Franciaországra vezető körre, hogy a francia parlament ratifikálja a Nyugat-Németországot felfegyverző londoni és párizsi egyezményeket.

Mint az United Press amerikai hírtünettség közleményéből kiténik, Dulles ismét az amerikai „biztosítékok” ígéretéséhez folyamodott,

A 4. gium mányol nes Ne nak k árt ad javító dulas t tek a romok mány, gyári 1944 os

Rom és újjáépí onként és? most e gozik e legnagyobb gyárba néhány év előtt á vezető s zátóság gyár 19 kással

Csak ján leh sen rom másról gyan l dítani kiállítá az 194 „Kis M jelenti,

ÜLÉSEZIK AZ IDEIGLENES NEMZETGYŰLÉS

A vagongyáriak emlékeznek

A 416 éves debreceni kollégium könyvtárában eredeti okmányok szemléltetik az Ideiglenes Nemzeti Gyűlés megalakulásának körülményeit. A kiállítás hírt ad arról is, hogy a Járóműjavító munkásai már a felszabadulás után néhány nappal felvették a munkát és megkezdték a romok eltakarítását. Annyi okmány, fénykép van itt a vagongyári munkások helytállásáról az 1944 őszi romokban heverő gyár

egy vonalakon a menetrendszerű közlekedés. Január 28-án (1945-ben) pedig a Néplap „A MAV főműhely dolgozik...” című tudósításában a többek között a következőket olvashatjuk: „Több mint két tucat megrongált vasúti mozdonyt, nagyszámú vasúti kocsit helyeztek újra üzembe. Közel 200 a száma a kijavított gépkocsiknak... Az újjáépítés nemcsak a műhelyekre, a gyártelepekre terjedt ki,

toi szobában ülünk össze egy kis beszélgetésre néhány régi munkással: Balogh András, Rajna Józseffel, Vékony Jánossal és Kardos Zoltánnal, az osztály vezetőjével. Eleinte nehezen indul a beszélgetés. Rajna elvtárs töri meg a csendet. — Ha jól emlékszem 1944 október 17-én már alig voltunk néhányan a gyárban. Öt-hat ember ha dolgozott egy-egy osztályon, jórészt olyanok, akik már hosszú évek óta itt dolgoztak. A németek már napokkal előbb megkezdték az előkészületeket a gyár felrobbantására. Ki volt, nem tudjuk, de az esztergalműhely villanyvezetékét valaki elvágta, így menekült meg az üzem egy része a robbanástól. Október 18-án már nem engedtek be a németek senkit az üzembe. A gyár területén volt négy vagon ruha (kabát és bekecs), kértük, hogy ne gyűjtsék fel, hanem osszák ki az üzem dolgozóinak. Az SS fenevadak micsém törődtek ezzel. Felgyűjtötták a ruhás vagonokat, a kultúrházat, robbantották, pusztították mindenütt, amíg a Vörös Hadsereg ki nem üzte őket a városból.

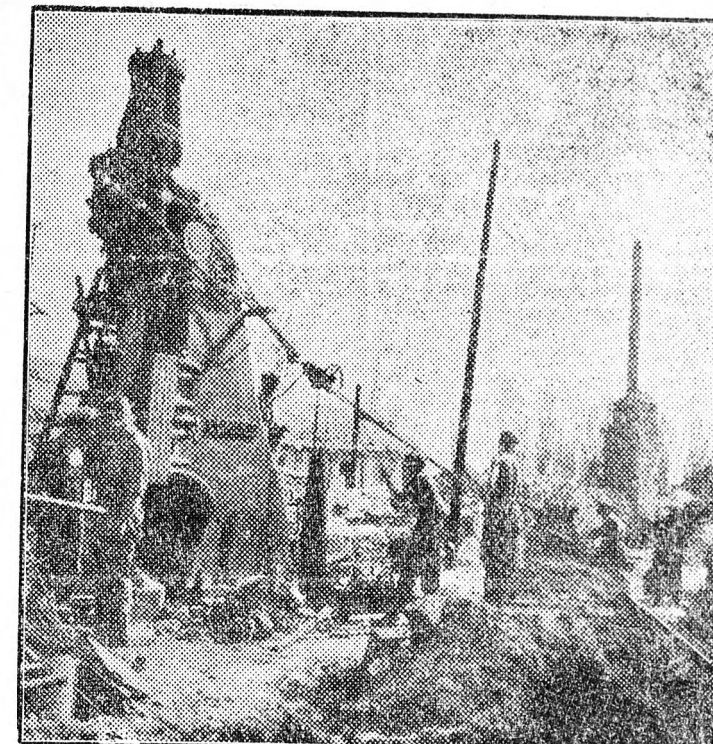
Csak nehezen indul meg újra a beszélgetés. Balogh elvtárs aztán elmondja, hogy már 1919-ben harcolt a szabad Magyarorszáért. Mint vörös katona ott volt Saigótarjánban és harcolt a cseh intervenciók ellen, majd a román betolakodók ellen küzdött. Talán senki nem ismeri jobban nála a gyár vízvezeték-hálózatát. A gyár víztornyát is ő állította helyre tíz évvel ezelőtt néhányadmagával.

hoz, egyre fokozódó követelményeihez szükséges. Jelenleg olyan építkezésen dolgozik az osztály, amit a múltban csak ígérgettek, de soha nem valósítottak meg. A fűtőn dolgozók részére négy vagon szélességben 80 méter hosszban egy u. n. röptető épül. Az építkezést december 31-re fejezzük be. Bár a dolgozók lelkesedéséből arra lehet következtetni, hogy pár nappal megrövidítik azt a határidőt. Új üzemszerek is

Rom és rom mindenütt. A kocsiszerelde egy óriási romhalmaz. A légnyomás még a fákat is kitepte a földből.

Október 22-én talán kétszázán gyűltünk össze a mozdony-szereldeből. Megalakult egy tíztagú bizottság, s mi pedig elhatároztuk, hogy azonnal megkezdjük a munkát. Amikor bejártuk az üzemet, bizony majdnem sirtunk. Rom és pusztulás mindenütt. Szovjet tiszték jöttek közeink és biztattak, hogy csak dolgozzunk, jó lesz itt minden hamarosan. — Később jöttek ki hozzánk a városból kommunisták beszédet tartani. Balogh Elemér elvtárs december elején itt volt és az Ideiglenes Nemzeti Gyűlés megalakításáról beszélt. Mi lelkesedtünk érte és nemsokára ott is álltam a 30 tagú vagongyári énekkarban a kollégium oratóriumában és énekeltek az Internacionálét. Ennyit beszél Rajna elvtárs a tíz év előtti időkről, csupán ennyit tesz hozzá a mából: — A felszabadulás óta sok versenyszakas volt már itt az üzemben is, de merem állítani, hogy ilyen lelkesedéssel mint most, még talán soha nem versenyeztek a gyár dolgozói.

A felszabadult munkások vasakarata úrrá lett a romokon. A kovácsműhely 1000 kg-os gözkalapácsát megszabadították a romok alól és üzembe helyezték.

újjáépítéséről, hogy az emberben önkéntelenül felvetődik a kérdés? Vajjon, hogy dolgoznak most ezek a munkások, hogy dolgozik most tíz év után a megye legnagyobb üzege? Mielőtt a gyárba kimennék, még feljegyzek néhány fontos adatot a gyár tíz év előtti idejéről. Az egyik eredeti átíraton — melyet a gyár vezetősege küldött a MAV igazgatóságnak arról szól, hogy a gyár 1944 október 24-én 400 munkással felvette a munkát.

hanem a munkaslakásokra, iskoláépületekre. is...”

★

Nagyon sokszor jártam már a Járóműjavítóban, de most mégis valami furcsa érzés vesz rajtam erőt. Világért sem akarok most tíz év után háborús nyomok után kutatni a gyárban, úgy érzem mégis beszélnem kell néhány olyan emberrel, akik itt éltek le életük nagy részét, akik 1944 őszi utolsóknak hagyták el a gyárat, s az elsők között fogtak lapátot, hogy a nácik kiűzése után kikaparják a romok alól a gépeket és megkezdjék a felszabadult városban a munkát.

— Lassan aztán kialakul a beszélgetés. Vékony elvtárs elmondja, hogyan segítették a gyár dolgozóit már az első napokban a szovjet hadsereget. Javították a gépkocsikat, de a szovjet hadsereg is nagy segítségére volt a vagongyáriknak. Örömmel és büszkeséggel beszélnek arról, amikor 1945 elején Rákosi elvtárs az üzemben járt. A beszélgetés fonala aztán eljut a mai naphoz. Ezekről Kardos elvtárs beszél a legtöbbet.

— **Az üzemosztályra** nagy feladatok várnak — mondja Kardos elvtárs. — Az idén már jelentősen emelkedett a felújításra fordított összeg, jövőre ez még magasabb lesz. A mi osztályunknak kell gondoskodni mindenről, ami az üzem fenntartásá-

épülnek, pl. egy armatura műhely van most készülöben. Sok mindenről szó esett még. De a végén mindig csak a 21-i ünnepségnél kötöttünk ki. — Nem szeretnénk szégyent vallani, sőt elsők akarunk lenni, — mondja Kardos elvtárs. Erre minden alapjuk meg is van. Az előző dekad tervét 113 százalékra teljesítette az osztály. A gyár évi globális tervét már befejezte. De a tervet részleteiben is teljesíteni kell. Ezen a téren is az üzemosztály áll a legjobban. De nemcsak itt, ezen a beszélgetésen jelenlévőknek, de az ő véleményük alapján az osztály dolgozóinak is az a meggyőződése, hogy teljesítik adott szavukat, mint tíz évvel ezelőtt és tíz év alatt ki tudja hányszor.

Csak a fent említett levél alapján lehet megérteni, hogy a teljesen romokban heverő vasútállomásról, a tönkrement pályán hogyan lehetett hamarosan megindítani a vasúti közlekedést, sőt a kiállítás anyagában ott láthatjuk az 1944 december 15-i kiadású „Kis Menetrend” könyvet, ami azt jelenti, hogy akkor indult meg

versenyének győztes osztályára, az üzemosztályra megyek. A műszak befejezése után az osztályveze-

semmi mondanivalója nem lenne.

— **Az üzemosztályra** nagy feladatok várnak — mondja Kardos elvtárs. — Az idén már jelentősen emelkedett a felújításra fordított összeg, jövőre ez még magasabb lesz. A mi osztályunknak kell gondoskodni mindenről, ami az üzem fenntartásá-

— **Az üzemosztályra** nagy feladatok várnak — mondja Kardos elvtárs. — Az idén már jelentősen emelkedett a felújításra fordított összeg, jövőre ez még magasabb lesz. A mi osztályunknak kell gondoskodni mindenről, ami az üzem fenntartásá-

Pallás Imre.

A görbeházi Kossuth tsz példamutatása

A megye termelőszoövetkezetek zárszámadása egyre-másra szemünk elé tárják a szövetkezeti gazdálkodás jó eredményeit, de szemünk elé tárják a számok igaz tükrében azt is, hol van még hiba a vezetésben, a munkához való jó viszony kialakításában.

A zárszámadások közül példamutató eredményeket tár elénk a görbeházi Kossuth termelőszoövetkezet. A jó munkát, a szorgalom gazdag gyümölcsét bizonyítják a számszlopok. Erdemes felfigyelnünk erre a zárszámadásra. Komoly tapasztalatokat szerezhetnek mások, olyan termelőszoövetkezetek tagjai, ahol a zárszámadás nem adott kielégítő eredményt, de még most sem önmagukban keresik a hibát, nem önmagukat okolják elsősorban azért, mert nem lett úgy telve a kamarájuk, ahogyan szeretnék.

A görbeházi Kossuth tagjainak telve van a kamarája, de telve van a pénztárcája is, mert megdolgoztak érte.

57.000 forint a szorgalmas munka jutalma

A Kossuth tagsága — ezt mindenki elismeri Görbeházán — nagy barátságban van a munkával. Ime a bizonyíték: a tagságnak több mint fele 300 munkaegységnyi többlet szerzett. Ennek a szoros barátságának egyenes következménye az, hogy munkaegységként 70 forint értéket kapnak a szövetkezet tagjai. Ez pedig azt jelenti, hogy a tagok átlagos jövedelme több mint 2000 forint

havonta. Idős Molnár László 73 éves, de neki is a munkája után havonta 1200 forint jut.

Brendzsák András és Zoltán fia, ketten dolgoztak az elmúlt gazdasági évben, és mindent összevetve 57.000 forint értékű a jövedelmük. Ebbe a jövedelemben nem számít be a háztáji gazdaság hozama, pedig az is jó néhány ezer forint.

Hogyan érték el a szövetkezet tagjai ezt a magas jövedelmet? Ifjú Tunyi Mihály adta meg erre a választ a zárszámadó közgyűlésen a következőkben:

— Én nagyon meg vagyok elégedve a szövetkezeti munkával és annak eredményével. A sikert abban látom, hogy a területet felosztottuk egyénekre. Ez buzdította a tagokat, mert senki sem akart szegyenbe maradni, hogy nem jól műveli a földet. Így értük el, hogy tengeriből bár 15 mázsát terveztünk holdanként, 21 mázsás átlagot értünk el. Megadtuk a tengerinek a négyzerti kapálást. Mi raktuk el a termést, nem a gaz ölte el előlünk.

Mezei Ferenc arról beszélt, hogy a 33 holdas rizstelepek kétoldalt használtak. Holdanként adott 18 mázsás 20 kiló rizst, s azonfelül mivel szomszédos volt a tengerifölddel, bőséges harminatot kapott a tengeri abban az időben, mikor a nedvességre nagy szüksége volt. Id. Molnár László emléttette, hogy aratáskor megmérte a cukorrépat. Átlagban egy kilót nyomott a répa, s kiszámította, hogy 400 mázsás terméshez

járnak majd közel, ha így fejlődik továbbra is a répa. A nagy forrás az azonban beleszót a dolgozóba és „csak” 146 mázsás termés lett holdanként.

Aki 1952-ben sírt, az most boldogan nevet

Markovics Ferenc öszintén elmondotta, hogy 1952-ben, amikor belépett a szövetkezetbe, a felesége két hétig nem szült hozzá, alig evett és sokat sírt, annyira sajnálta az egyéni gazdálkodást és félt a szövetkezet-től. Azt hitte, hogy ott a nyomorúság vár rá.

— Ma — mondotta — az a helyzet, hogy a feleségem boldogan nevet és nem cserélne senkivel. Jobb a dolga sokkal, mint azelőtt.

A Kossuth termelőszoövetkezet tagjai megelégedett, s valóban boldog emberek. Maguknak érzik a szövetkezetet, s úgy is dolgoznak a barázdákban.

Murvai László, a termelőszoövetkezet elnöke a gazdálkodást részletesen ismertető beszámolója után bejelentette a tagságnak, hogy Dobos András középparaszt, özv. Pázmándi Ferencnének, valamint ifj. Pázmándi Ferencnek az a kérésük, hogy vegyék fel őket a tagok sorába.

Egyhangú szavazással felvették az új tagokat. Ez is a jó munka eredménye, ezzel is gazdagabb lett a görbeházi Kossuth.

Bence Mihály

Két debreceni professzort beválasztottak a Finnugor Társaságba

A nagymúltú Finnugor Társaság az 1954. évi ülésén, december 2-án tudományos eredmények elismeréseképpen külső tagnak választotta meg Kálmán Béla és Papp István professzorokat, a Kossuth Lajos Tudományegyetem nyelvész tanárait. Ezzel kapcsolatban az Uusi Suomi c. finn napilap a következőket közli:

„A Finnugor Társaság évi ülésén, december 2-án tartotta meg Paavo Ravila ünnepi előadását a finnugor nyelvtek időproblémáiról.

A társaság új tiszteletbeli tag-

jaivá választották meg a Finn Tudományos Akadémia tagját, Y. H. Teivonen professzort Helsinkiből, Fuchs D. R. doktort és Németh Gyula professzort Budapestről, valamint a kaliforniai egyetem professzorát, Arsher Taylort. Új külső tagoknak választották meg a zágrábi egyetem professzorát, Milovan Gavazzi, dr. Hajdú Pétert és dr. Korompay Bertalant Budapestről, Kálmán Béla és Papp István professzorokat Debrecenből, továbbá az indiai egyetem professzorát, Charles Frederick Voegelin.” (Jakab László)

Az ingyenes állatorvosi vizsgálat óta csökkent Hajdú-Biharban a fertőző betegségek száma

A kormányprogram óta megszokozódott a 84 Hajdú-Bihar megyei állatorvos munkája. Az ingyenes állatorvosi vizsgálat bevezetése óta sokkal több beteg állat kerül kezelésre, mint azelőtt. A rendelet megjelenése óta eltelt idő alatt 25 ezer 770 lovat, 48 ezer 280 szarvasmarhát, 145 ezer 682 juhot, 124 ezer 380 sertést és 350 ezer baromfit vizsgáltak meg.

Ezek a vizsgálatok nagyban hozzájárultak a fertőző betegségek tovább terjedésének megakadályozásához. Emlékeztetünk, hogy 1946-47-ben a baromfi-pestis járvány a baromfiállomány háromnegyedét pusztította

el a megyében. Ez évben is pusztított a járvány. De most már sikerült meggátolni a gyobmórvú elterjedését.

A 3 millió baromfiból még 3000 sem került kényszervágásra, vagy elhullásra. Különösen kitűnt a baromfi-pestis megakadályozása terén elért jó munkájával két állatorvos: Uzonyi Kiss Sándor és Rózsa Bertalan, akik Balmazújvároson három fertőzött baromfi kiirtásával megakadályozták a betegség terjedését.

A sertéspestis pusztítását is sikerült már lecsökkenteni, s ez évben már igen minimális volt a sertéspestises elhullás.

200 ÚJ VILLANYTELEP

A szovjet szovhozokban idén több mint 200 új villanytelepet helyeztek üzembe. A szovhozvillanytelepek áramának több mint 70 százalékát az év első kilenc hónapjában a gabona fel dolgozására, takarmányelőkészítésre, vizellátásra, fejésre és gépjáratásra használták fel. Körülbelül 90 ezer villanymotor működik a szovhozokban. A nagyobb szovhozokba most 500 lo-

erős Diesel-áramfejlesztő telepet szállítanak. Kazahsztán szovhozai 20 ilyen áramfejlesztő telepet kapnak. Ezek után a főbb termelési folyamatokat teljes gépesíthetik. A szűzföldeken alakult 124 szovhoz többszáz 15, 30 és 60 kilowattos szállítható áramfejlesztő telepet kapott. Ezek biztosítják a lakótelepek világítását és részben az ipari áram-szükségletet.

ZÁRSZÁMADÁSI HÍREK

A DOHÁNY 68.680 FORINTOT JÖVEDELMEZTET A TÉGLÁSI ELŐRE TSZ-NEK

A téglási Előre tsz-ben még eddig nem volt jövedelmező a dohánytermelés, mert nem jól gondozták a palántákat, késve kapáltak és akkor törtek, mikor már a nap megégette a leveleket. Ilyen gondozás mellett termelt tavaly 10 holdon 20 mázsás dohány. Már a betakarításkor elhatározta a tsz tagsága, hogy inkább kisebb területen termel dohányt, és azt jól megmunkálja. Úgy is tettek. Az idén csak 3 holdon termeltek dohányt, jól elkészített földbe vetették, jól gondozták. Minden munkáját idejében végezte el a két dohánykertész, Juhász László és Pincés János. Az ő jó munkájuk eredményeképpen termelt a 3 holdon 30 mázsás 28 kiló jóminőségű szabolcsi dohány.

A jól sikerült termésnek mázsája több mint ezer forintot jövedelmezett, azonkívül minőségi prémiumként 33.200 forintot kapott a tagság. A 3 hold dohány termése összesen 68.680 forintot hozott a tsz-nek. A jó munka meghozta gyümölcsét.

Kiss Sándor, Téglás.

A GÁLL-CALÁD ÉVI JÖVEDELME 27 EZER FORINT

Nálunk, a tiszagyulházi Kossuth-ban is meg volt már a zárszámadó közgyűlés — írja Gáll Margit levelezőnk. A gazdasági beszámolóban az elnök a mi családunkat dicsérte meg a jó munkájáért. Úgy éreztük, rá is szolgáltunk a dicséretre, mert négyen 1005 munkaegységet szerezünk. Munkánk után 45 mázsás búza, 7 mázsás árpa, 12 mázsás csöves tengeri, azonkívül leveles csutka, takarmányrépa és egyéb apróság jutott. Minden munkaegységre 22 forint készpénzt kaptunk, összes jövedelmünk pénzbe átszámolva 27 ezer forint. Nincs okunk panaszkodni.

★

December 10-én este tartotta zárszámadó közgyűlését a szerepi Kossuth tsz tagsága. Egri Károly, a tsz elnöke ismertette a tagokkal a tsz évben elért eredményeit és az elkövetett hibákat, amelyek akadályozták a tsz-t abban, hogy nagyobb jövedelemhez jusson. Egri elvtárs a beszámolóban bírálta a községi, járási tanácsot, amiért tekintet nélkül arra, hogy van elkészítve a mag-

ány, sürgették a tsz-t a vetésselékű jövedelem munkaegységén- és emiatt alacsonyabb volt a gabonatermés.

A beszámoló után felszólaló tagok elmondták, hogy megelégedettek az évi jövedellemmel. Eleget tettek az állammal szembeni kötelezettségnek, adótartozását is kifizette a tsz, ezenkívül még jutott a tagságnak is 28.59 forint értékű.

Megtárgyalta a tagság az 1955. évi tervet is. A terv elkészítésére ifj. Nagy Antalt, Kenéz Jánost, Csiki Andrást és Hati Ferencnéit jelölték ki, de a kijelölt személyek mellett az egész tagság részt vesz a terv elkészítésében.

Pocsai Sándor.

Mikor középtiskolás diákkoromban a gyorsírást tanulni kezdtem, magam sem hittem volna, hogy néhány év múlva a magyar történelem egyik legjelentősebb országyűlésének leszek gyorsírója. Az a szovjet katona, akit Szolnok felszabadulásának éjszakáján egy pincéjében bevartam, számomra is meghozta a felszabadulást. Hazajövet legelső utam az akkor megalakult Néplap szerkesztőségéhez vezetett, ahol mint gyorsíró dolgoztam. Itt teremtették meg a „hírszolgálatot” — nem távirógépekkel — ahogyan azt a modern idők megkövetelik, hanem a legprimitívebb eszközökkel. A rádió mellett úgy vettük a külföldi rádiók híreit, gyorsítottuk a hadijelentéseket, melyek akkor számunkra a felszabadulást jelentették, hogy másnap a Néplapban — mint a lakosság egyetlen napilapjában megjelenhessenek. Az ország jövőjéről, önállóságáról ekkor a legkülönbözőbb hírek szállongtak, amikor 1944. december 21-én összehívták az Ideiglenes Nemzetgyűlést, hiszen tartani lehetett attól, hogy a nemzetgyűlést a fasiszta repülő megzavarhatják. Így is mindenre számítva — a kollégium épületének óvóhelyeit készenléte hozták. Már a Nagytemplom sarkánál kérték belépési engedélyemet, amely óvatosságra akkoriban szükség volt.

Először vett rajtam erőt, amikor felmentünk az ősi kollégium kopott lépcsőin, ahol öröközöld növények tették ünnepélyessé a régi falakat. A könyvtár melletti szoba volt a „nemzetgyűlési gyorsíróda”, ahol az elhangzott beszédeket írtuk át gépbe. Azt a munkát, amit egyébként egy egész apparátus lát el, egyedül, félórás váltásokkal, hogy szóról szóra megörökítse az elhangzottakat, ez alkalommal háromszor végeztük, S z e k e l y Andor, S z u t o r Károly szerkesztőkkel.

SZEMTANÚ az Ideiglenes Nemzetgyűlésről

Az oratórium bejárata előtt márványtábla hirdeti, hogy itt tartották országgyűlésüket a nemzet képviselői 1849-ben, hogy kivívják a nemzet függetlenségét. A terem berendezése ma is ugyanaz, mint akkor, száz év előtt. Csupán egy orgona hirdeti a technikai haladást. Unnepélyességgel és vázakkal teli érzések töltötték meg a termet, midőn eljött a nemzetgyűlés megnyitásának perce. A sötét színű keskeny fapadok között ültek a nemzetgyűlés tagjai. A padokon réztáblák hirdetik, hogy száz évvel ezelőtt kik ültek e helyeken: a szabadságharc miniszterének, és sok mártírjának neve között „Kossuth Lajos a honvédelmi bizottmány elnöke, kormányzó” is látható. Az ő helyén nem ült senki, oda vörös rózsacsokrot helyeztek. A háromszáz főt befogadó terem megtöltötték a felszabadult országrészekből jövő képviselők, munkások, dolgozó parasztok és értelmiségiek, valamint a németektől megszökött katonatisztek és politikusok.

A szovjet parancsnokság képviselői részére fenntartott székek üresen maradtak, jelenléttükkel sem akartak befolyásolni a nemzetgyűlés munkáját.

Mi hárman, gyorsírók, a terem baloldalán, a szószóki emelvényre egyvonalban elhelyezett asztalnál foglaltunk helyet, amikor magnézium és reflektorok vakták fényében a Himnusz hangját mellett megkezdte munkáját az Ideiglenes Nemzetgyűlés. Nemzeti szí-

nű zászlók fedték a falakat, a szószóki emelvény két oldalán Bocskay-hajdúk álltak miközben fényképeztek és filmfelvételeket készítettek meg az eseményeket.

A nemzetgyűlés szózatot intézett az egész magyar néphez, azokhoz, akik már szabadok, felhívta őket az országnak a romokból való felépítésére, — reményt nyújtva a még megszállott területeken levőknek a kiűzésre. A felszólalók között először jelent meg legálisan a kommunista párt képviselője, Gerő Ernő elvtárs személyében és a Horthyék két évtizedes propagandája következtében még az itt összegyűlt demokratikus érzésű embereknek is újszerű volt hallani, hogy „a Magyar Kommunista Párt politikáját magyar, demokratikus és nemzeti politikának”.

A felszólalók emlékeztettek arra, hogy míg itt Debrecenben a nemzetgyűlésen az új demokratikus alapjait rakjuk le, az országnak a németek által megszállott részében a nyilasok hajtóvadászatot rendeznek legjobbjaink ellen, sokan pedig a Gestapo börtöneiben sanyalódnak. Miközben a beszédek írtam, eszembe jutott, hogy én azok közé a kevesek közé tartozom, akik a leghamarabb felszabadultunk. A nemzetgyűlés első napja a nemzethez intézett szózat elfogadásával ért véget.

December 22-én, pénteken délelőtt 10 órakor kezdődött a második ülés, melyen megalakult

a demokratikus magyar kormány. A kormány nyilatkozatot tett közszelvével a felemelkedés útját, legelső feladat, az országot ki kell vezetni válságos helyzetéből, fegyverszünetet kell kötni a Szovjetunióval és a szövetséges hatalmakkal, fel kell állítani a demokratikus magyar hadsereget és fel kell szabadítani az országot.

Hatalmas lelkesedésnek voltunk tanúi, éljenzéssel és lelkes tapsal fogadták az új magyar hadsereg felállításának tervét a nemzetgyűlés résztvevői. A második nap, és ezzel az Ideiglenes Nemzetgyűlés munkája a felhatalmazási és kinevezési kérdések tárgyalásával végződött, s a Szózat hangjai után a résztvevők eltávoztak, mi pedig kimentünk az egyik egyetemi intézetben rendelkezésünkre bocsátott írógépen legépeztük egy éjszakán át tartó munkával a nemzetgyűlésen elhangzottakat, a sajtó részére. S miközben írtuk, az éjszaka csendjében még hallatszott a távoli ügydörgés, Miskolc körül még harcok dúltak, de Debrecenben már egy új Magyarország született.

Mint gyorsíró sokat dolgoztam még lapolnál, MTI-nél, de a felszabadulás számomra is lehetővé tette, hogy tanuljak, azóta elvégeztem az orvosi egyetemet, s jelenleg az ország egyik első kutató intézetében, mint tanársegéd dolgozom. Mint gyorsírónak sok élményben volt már eddig is részem, írtam akkoriban a rádióból hadijelentéseket, tudósításokat, gyűléseket, népbírósi tárgyalásokat láthattam az igazságot beteljesedni hősről felett, — de a legnagyobb élmény számomra az első szabad magyar nemzetgyűlés maradt, melynek egyik gyorsírója voltam.

Dr. László Imre.

ÉPÍTŐMUNKÁS AZ IDEIGLENES NEMZETGYŰLÉSSEN

Az emberben gyakran támadnak nagy, nagy érzések. Sokszor egy villanás, egy parányi esemény egy életre tud távolat adni az emberi szívnek, gondolkodásnak, de sokszor visszavethet nagy érzéseket, vágyakat is.

Pálfi Sándor

elvtársnak, amikor átvette a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa és a Minisztertanács díszes szép meghívóját, a Debreczen tartandó nagy ünnepi országgyűlésre, megdobbant a szíve. Megrendülve állt némán és nézte káprázati, nedvében furdó szemével, hosszasan és szép, megisztelő papírt. Tíz év, hosszú, kemény harcra zúgtak át emlékeztében.

Pálfi elvtárs igazi debreceni ember. Itt született a Hatvan utcai kertben a Gyepűsoron. Apja építőmunkás volt, édesanyja gyermekkorától egészen a felszabadulásig a Kefegyárban dolgozott. S ebben az időben, amikor mind a két szülő dolgozni járt, vagy dolog nélkül, munkaalkalom után talpalt, térfertgett, a gyermeknek bizony nem örömmel, megnyugvással gazdag élete volt. Különösen ott nem, ahol egyszerre négy gyermek kért kenyeret. Négy gyermekkel bizonytalansággal élni és egy ilyen családban gyermeknek lenni sem könnyű.

Milyen a proletár gyermek sorosa? Nagynehezen úgy-ahogy, küszködéssel kijárja az elemi iskolát, inas lesz, vagy napszámra jár. Évek hosszú során küszködik. A mester, mesterné, a segéd, az öregb inasok, egyszóval mindenki parancsolgat neki, s e sok keserűségben, megbántásban, csalódásban válik emberré, szakmunkássá a gyermek. 1924-ben lett kőműves inas Pálfi elvtárs. Inaséit olyan építkezésen töltötte — ahol majd később fiatal segédként is dolgozott — amelyről később unokái is emlegetni fogják. Ott van a kezényoma a Központi Egyetem, a klinikák épületeinek falaiban, a simított falak négyzetmétercinek százaiban. Mire szárnyára került, 18 éves volt, ettől kezdve saját emberségéből kellett megélni. Hol itt, hol ott kötött ki néhány hetes munkára.

Egyszer elindult

szerecsét próbálni, munkát keresni. Felment a fővárosba. Már Debreczen bekapcsolódott a munkásmozgalomba, hiszen már fiatal segéd korában édesapja nyomdokába lépett, rögtön szakszervezeti tag lett. Egyre öntudatosabban képviselte a munkások érdekeit, s egyszer csak az építőmunkások bizalmából, a szakszervezet vezetőségébe tagja lett. Közlebbi kapcsolatba került a szervezett munkásokkal és részt vett minden megmozdulásban, amit a budapesti szaktársak kezdeményeztek. De nem tudott sokáig Pesten megmaradni, mert ebben az évben augusztus elején letartóztatták Horthy csendőrei. Rajtaszípték, hogy baloldali csoportosulásokban a béke napját ünnepelték meg. Nem volt apellátá nem volt mentesség. Egy hónapig tartották Budapestben. Szinte valamennyi hírhedt börtönt megjárta a gyűjtőfogházok a Markó utcáig, míg végül is Debreczenbe szapultak. De mielőtt elengedték volna, lefényképezték, ujj-

Megváltozott az élet a szlovák falvakban

A felszabadulás óta több mint ezer szlovákiai faluba vezették be a villanyt. Ma már minden ötödik falusi lakosnak van rádiókészüléke. 1937-ben mindössze 196 mozi volt Szlovákiában. Ma már a mozik száma meghaladja a 900-at. A parasztfalvak ezrei látogatják a különböző mezőgazdasági tanfolyamokat. A bölcsődék és óvodák száma is egyre bővül. Számos községben építenek új iskolát, kultúrházat.

lenyomatot vettek tőle, és számot adtak neki, mint valami hírhedt kasszafurót, vagy rablóvezért tartották nyilván. Ettől kezdve, tíz éven keresztül rendőri felügyelet alatt volt Pálfi Sándor elvtárs.

S ha valaha, ezután még jobban figyelték minden lépését. De Pálfi elvtárs nem félt a rendőrkopók árgus szemétől. 1937-ben fontos megbízatást kapott a párttól. A Vörös Segély nevű szervezetnek funkcionárius lett. Órája bizták azokat a pénzeket, amelyből segítik a lebukott elvtársak hozzátartozóját, családját, s a börtönben sínylődőket is. Minden pénz őhozza futott be. Pálfi elvtárs nagyon lelkiismeretesen végezte feladatát. Ot is, mint a többi földalati tevékenkedő kommunista e korszak legnagyobb lelkesítője, a proletáriátus nagy költője buzdította harcarra. Tőle tanulta: „Elvtárs, segísd a lebukottakat...” S ő segítette szívével, lelkével, eszével. Vigyázott magára is és gondoskodott az esetleges támogatásról is. Egészen 1942-ig dolgozott így. Olyan elvtársakkal volt kapcsolatban, mint Tótfalusi Sándor elvtárs, aki ifjú korában mártírja lett a munkásoké, vagy mint Becskei Sándor elvtárs, aki most is fontos, felelősségteljes munkát vé-

gez épülő hazánk érdekében. Pálfi elvtárs nem rendült meg sohasem, bár nehéz volt mozognia, mert figyelték minden lépését. Mindennek teteje a német megszállás volt. Bujdokolt, nem mutatkozhatott emberek előtt. Végül is elhagyta a várost és Szoboszlón bujkált. Sikertől megúsznia a német és nyilasterror időszakát.

Nem találták meg, s így nem hurcolhatták el. Csak utolsó napokban jött vissza Debreczenbe, bujva, lopva, s akkor a sámsoni útféle költözött ki a Barnász-tanyára. A sok bujkálás után szinte jólesett egy kis mozgás, kukoricatörés, krumpli-, répaásás. S amikor felszabadult a város, ott volt Pálfi elvtárs rögtön az elsők között, akik feltámasztották a pártot a föld alól, akik életet vertek a haldokló lelkekbe, akik bizakodást öntöttek a csüggedőkbe. Személyes példamutatásával is szervezte a munkásokat az előrenyomuló szovjet hadsereg segítségével. Előbb a Vagonyárban, majd a vasút különböző pontjain dolgozott, hogy a harcos alakulatoknak az utánpótlását zavartalanul tudják biztosítani.

Munkával és szóval egyaránt, az új élet hirdetője lesz Pálfi Sándor elvtárs, a sok-sok bátor kommunista. Már november derekán nagygyűlést szerveznek a Vagonyár dolgozóinak, majd Balogh Elemérrrel együtt harcarra hívják a Vagonyár dolgozóit a romok eltakarítására, az ország felépítésére. Ebben az időben nem számított sem éjjel, sem nappal. Minden erőt arra kellett összpontosítani, hogy az elkárthatott 25 év, amely elzúgott legszebb

ifjúkora felett, ne jöjjön vissza sohasem. Hogy ne a földirtókók és a gyárosok uralkodjanak a magyar nép felett. Pálfi elvtársat a párt már a felszabadulás után közvetlen a szakszervezetek szervezésével bízta meg, azzal, hogy minden munkás, majd különösen ő személy szerint, az építőmunkások szakszervezetét hívja újra életre.

Most tíz éve

annak, hogy valami hasonló nagy érzés támadt fel benne, mint tegnap — olyan, mint amikor átvette a díszes meghívót. Az építőmunkások és a többi szervezett munkások az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe küldték őt, hogy törvényt hozzon egy új ország születéséről. S mikor erre emlékszik, elfogódott, csendes hangján megilletődve sóhajtott fel: „Nem merem elképzelni a hosszú elnyomatás éveiben, hogy én mint kőműves legény, az országgyűlésben törvényhozó legyek.” Boldogan emlékszik vissza Pálfi elvtárs, hogy azon az estén, amikor az Oratórium történelmi falai között meghozták az első törvényt, ünnepélyt rendeztek fent a Bika dísztermében. Ott volt Vörös elvtárs is, aki személyében képviselte a felszabadító Szovjetuniót, s közvetlen segítségét nyújtotta a szabad államalakítás megteremtéséhez.

Pálfi elvtárs azóta se torpant meg. Becsülettel, teljes szívével és minden képességével a dolgozó nép felemelkedése érdekében dolgozott. A földreformról szóló törvény megszületése után, mint az ideiglenes kormány megbízottja, földet oszt a hajdudorogi szegényparasztnak. S mikor ezt elvégzi, a Teglavár igazgatásával bízzák meg. Szakadatlanul olyan helyre állítja őt a párt, ahol higgadtságával, megmondásával mindig helytáll. S az egyszerű kőműveslegény nem elégszik meg az addig tanultakkal, a forradalmi mozgalomban szerzett tapasztalataival, Vörös Akadémiára megy. Két évet tölt el itt, s amikor hazajött, a párt, a minisztertanács Tiszántúli egyik legnagyobb építési szervezetét bízta rá, a 61-es tröszt igazgatójává nevezik ki. Itt becsülettel helytáll ma is Pálfi elvtárs. Szeretik munkatársai, hiszen a nagy-nagy gondok mellett mindig az emberekről gondoskodik először, érdeklődik minden ember kicsi és nagy problémájára egyaránt.

Persze nagyon nehéz

munkát végez Pálfi elvtárs. Nagyon bonyolult dolog az építőipari munka. Különösen ilyen szerteágazó vállalatok irányítása. Munkája közben követelt el Pálfi elvtárs többször hibát, de ő mindig érezte maga mögött a pártot, érezte magát segíteni és kérte is mindig a párt támogatását, ha nehézségei voltak nagy és bonyolult feladatok megoldásában. Két nap választ el bennünket az ünnepségektől és nagy érdekekkel várjuk ezt a napot. S ez a régi, kemény, szilárd kommunista ott fog ülni újra az országgyűlés sorában, hogy személyesen is részese legyen annak a napnak, amely azokat az idöket idézi fel, amikor az Ideiglenes Nemzetgyűlés tagjaként, részt vett független, szabad országunk alapjainak lerakásában.

Fábián Sándor.

Szombathely készül a III. Békekölcson sorsolására

December 30-án, Szombathelyen kerül sor a III. Békekölcson harmadik sorsolására. A városi tanács gondoskodott arról, hogy a sorsolás napjára a városi kultúrház átépítése és bővítése befejeződjék. Bővítik a színpadot, korszerűsítik a villágítást, a nézőtér férőhelyeit is növelik, így többen vehetnek részt a sorsoláson. A terem feldíszítéséről az OTP Vas megyei fiókja gondoskodott. A DISZ a legjobban tanuló utánpótlást jelöli ki a sorsolások kiadására.

Karácsonyi AJÁNDÉK

Kemény, száraz tél volt 1944. decemberében, amikor néhány elvtársal együtt bújra a katonai bevonulás elől Budapestben a Kerepesi út egyik házában húztuk meg magunkat.

Az ostromlott főváros lakóinak nagyon vigasztalan, viszontagságos életén osztoztunk mi is. Persze, mint vidékiek kevésbé ismerettel, jártassággal, de kemény áletapasztalatunkkal és a jövőbe vetett szilárd hittel vártuk a felszabadulást.

De érthető, hogy családunktól távol, sok nélkülözés és megpróbáltatás után a nap mint nap ismétlődő kemény harcban pusztá életünkért — bizonyosabbnak és közelebbinek látva ugyan a felszabadulást — mégis megzihelősen lehagytunk a karácsonyt.

Emlékszem, karácsony estén hazafele menet egyik elvtársunktól, különös izgalom érződött a főváros utcáiban, nem lehetett nem észrevenni a borcstás, elnyújt arcokon, a munkásokon, a kismembereken a moszkvai rádió legfrissebb híreit, hogy Budapestet a szovjet csapatok bekerítették.

Nem lehetett nem észrevenni a horthysta csendőrök, rendőrök, vezető állami hivatalnokok halálfelemlőtől rettegő, idegesen futkározó csoportjait, akik rabolt holmijaikkal a „végső győzelem” helyett most már hiányos életük mentésével szereztek volna menekülést.

Hiába harsogott már a „vezér” rádió felhívása a Boráros téren, nem használt a buzdító beszéd, a toborzás a hungarista légióba, nem volt már épeszű ember Budapestben, aki hitt volna a Sopronba menekült banditáknak. Nem lelkesítette már a felhívás a nyilasokat sem. A fegyvertek özőne pedig különösebben senkit sem nyugtalanított.

Késő este szállásunkon izgatott eszmecsere folyt a moszkvai rádió

közleményéről és az úton szerzett tapasztalatokról, amely mindannyiunkat foglalkoztatott. Mégis mindünk a már felszabadult Tiszántúllal fel, ki-ki szülőfalujára, vagy szülővárosára gondolt. Tudtuk persze, hogy Debreczen felszabadult, de családunkról, szeretteinkről — élnek-e, vagy halnak-e — semmit sem tudtunk.

„Ajándékot hoztam neked”, szölt az egyik elpusztíthatatlanul jókedvű elvtárs. En rá néztem, gondoltam, hogy nem csoda, ha a körülöttünk folyó események kissé megviseltek idegeinket. De ő tovább erősködött: mondom, hogy hoztam, akkor hoztam.

Legyintettem, ha hoztál, hoztál. A vitára a többiek is kíváncsian figyeltek. Akaratlanul is egymás viharvert ruháját, alaposan lesoványodott arcát méregettük s az ajándékokra gondolva mindannyunk ábrázatán javar mosoly jelent meg. Végre Imre Laci oldalba vágta az ajándékozót, és rákiáltott:

— No, nyögj ki már, mit hoztál!

Barátunk végre nagy körültekintően nagyon komoly arccal előhúzott zsebéből egy gyűrött rópcédulát és elkezdte olvasni:

„Az Ideiglenes Nemzeti Kormány kiáltvány a Magyar Néphez:

Az Ideiglenes Nemzeti Kormány kijelenti, hogy a háborút a Szovjetunió és a szövetségesei oldalán az ország összes erőforrásainak mozgósításával mindaddig folytatni fogja, míg a szövetségeseik, szövetséges hatalmak ki nem vívják a teljes győzelmet Németország felett, mert

csak is ez a győzelem biztosíthatja Magyarországot függetlenségét. Egyben az Ideiglenes Nemzeti Kormány tudomására hozza a magyar népek, hogy fegyverszünet megkötése céljából a Szovjetunió, valamint a vele szövetséges hatalmak kormányaihoz fordul.”

A rópcédula pillanatok alatt kézzől kézre járt, másik oldalán tudósítás volt arról, hogy 1944. december 21-én Debreczenben összeült az Ideiglenes Nemzeti Kormány, amely 23-án egyhangú határozattal érvényre juttatta a magyar nép akaratát: semmiesnek nyilvánította a fasiszta Németországgal kötött szerződéseket és hadat üzent Németországnak. Mindannyian leihatalanul örülnünk.

Ennélkül, kedvesebb ajándékot nem adhatott volna. Mindannyian egyszerre akartuk kifejezni érzéseinket, gondolatainkat, mindenünk a jövőbe nyúló kiáltást a nemzeti kormány felhívását. Nem volt maradásunk a szobában, emberek közé kíváncsítottunk, hogy együtt örülhessünk velük. Az utcai kapu alól nézelődöttünk, de csendes, kihalt volt az utca, nem közelheltünk híreinket senkihez, de mégis, ott sompolygott valaki szorosan a ház falához simulva, felmálháza és igyekszik a város belseje felé. Megismertük mesztől, egy tábori csendőr volt. Sunyi farkas ábrázatával hozzánk tekintett és szaporán tovább haladt. A vasúti töltés, a szovjet csapatok állásai felől ekkor hangzott el az akkoriban divatos sláger, mintha tanúja lett volna az előbb leírt jelenetnek: „Hiába

szüsz...” Összenéztünk, mindannyian, kivétel nélkül nagyon, nagyon jóízűt kacagtunk, a könnyű csurgott a szemünkben.

Néhány hét múlva mi is kezét szoríthatunk az első felszabadító szovjet harcossal. Oh de sokat szerettünk volna neki mondani! De sajnos, nem ismertük a nyelvét és csak nagyon meleg intéssel adtuk értésére, hogy mi nagyon, nagyon örülnék neki.

Csakhamar elindultunk Debreczen felé. Akkoriban persze egy ilyen út két hétig tartott. Bizony elég siralmasan nézett ki Debreczen 1945-ben, a háború, a fasiszta alap munkát végzett.

A büszke vármegeházán — báró Vay főispán egykori portáján — a mi vörös zászlónk lengett.

A párt a nép erejébe vetett megingathatatlan hittel hirdette: Lesz magyar újjászületés!

Folytak az előkészületek március 15-e méltó megünneplésére. A kommuniszták, a munkások, a dolgozó parasztnak élen kezdték a földet osztani...

Tíz év telt el az Ideiglenes Nemzeti Kormány megalakulása óta. Milyen merész, bátor kijelentés volt akkor, hogy lesz magyar újjászületés! És mennyire magától értetődőnek, mennyire természetesnek tűnik ez most.

Milyen merész terveink voltak akkor, s milyen szerényeknek tűnnek ezek ma. Tíz év múltán az építő munka és a párt vezetete győzelmes küzdelmek és sikerek valóságának tükrében!

Haza készülődünk a mi kedves szülővárosunkba. Az öreg Nagytemplom, a trónfosztó kossuthi országgyűlés színtere, nemzeti történelmünk egyik ragyogó jelenetének tanúja újra az ország érdeklődésének középpontjába került.

NÉMETI JÓZSEF

Levél

A SZERKESZTŐHÖZ

Futunk és élünk

itt egymás mellett, Ön a város agyában, — a párt lapjának szerkesztőségében — én pedig városunk szívében, az öregedő, de soha meg nem vénülő, ünnepeinkre megújuló Békában. Sokszor vetettünk egymás felé megértő pillantásokat, ha úgy kutyafuttában sem volt időnk néhány szóra. Most pedig komoly formában megkértem arra, hogy személyes emlékeimről írjak néhány sort az olvasók, az ünneplők számára.

Úgy-e nagyon sematikus lenne, ha úgy kezdeném, hogy „Hogy is volt csak?” Sok emlék kavargok bennem, kezdve azon a napon, 1944 október 8-án, mikor búcsút vettem a Hegyeshalomnak irányított tehergépkocsitól, mely néhány nap óta várta indítását a régi csokoládégyár előtti mellékvágányon. Akkor már mindennapos volt a csatazaj égen és földön Debrecen körül. Rövid tusakodás után megállapítottam, hogy Hegyeshalomban én soha életemben semmit nem veszítettem el, nincs is ennek folytán ott semmi keresni való. Azt sem volt nehéz remélni, hogy ha a szovjet hadsereget Szálaingrádtól Ebesig, vagy Mikepércsig nem sikerült megállítani, úgy Debrecen sem lesz túlságosan kemény dió nekik... A városunkat védő német repülőkről pedig már közszájon forgott az a féltéglás hírfőtársuk, hogy aszondja „ne féljétek, amíg minket láttok, addig nincs baj, mert t. i. ha baj lesz... minket úgy se láttok...” Tehát vállalva a szökevényességgel járó összes kockázatokat, néhány bajtársammal együtt lógásba lendültem és tizenegy nap bujkálás után ért az október 19-i felszabadulás.

Mikor másnap

reggel először bementem régi munkahelyemre, a Békába — a ház körül, bizony hadiállapotot találtam. A Nagytemplom előtti téren villanypóznák keresztül dölvé, drótok, vezetékcsuszák, a harcokcsik által felvert és összeállt vigasztalan sár és mocok, hullák és dögök sokfelé... Nagyon úgy nézett ki a dolog pesszimista szemmel nézve, hogy itt bizony nagyon sokára lesz újra olyasmi, amit clyan életnek hívnak, amit érdemes élni. És mégis, hamarabb eljött, mint gondoltuk... Takarítottuk a házat, az utcát, megindult a szállodai és vendéglői forgalom is újra. Korán sötétedett azokban az őszi hetekben, az akkori moszkvai időszámítás szerinti rövidétek voltak a nappalok. Esténként a Besekai-területen zongorajáték szórakoztatta felszabadítottainkat és azokat, akik itt várják meg a felszabadulást és az újjáépítést sem bíjták a kuckóba. Nem sokan voltunk... A menü bizonyon nem volt olyan pazar, mint aminővel vendégeinket a jubileumon fogjuk várni, de relatív, talán az akkori fogyasztóknak mégis lakoma volt.

Kedves emlékem, hogy egyik estén egy sáros, gyűrött koponyú szovjet közkatonna is leült a zongora mellé. Lyukas, rongyos, háborús koponye belső zsebéből egy kürtöt húzott elő, és első hallásra, teljes tökéletességgel együtt fújta a zongorista játékaival a legnagyobb klasszikusokat, vagy slágereket. Mikor már az éttermi forgalom elcsendesedett, akkor mindenképpen próbálta a zongoristának megmagyarázni, hogy az ő kedvéért játssza el a „Carmen”-nek valamelyik számát és hogy az nem tudta intonálni. — másnap este, hogy újra bejött, előráncigálta a koponye zsebéből Bizet partitúráját és megmutatta benne, hogy melyiket gondolta. A honntető háború negyedik évében... Felesleges a kommentár...

A Csokonai Színház öreg falai között lépett először színpadra, illetve ült újra zongorához (stilszerűen, sötétlők overálban) Hernádi (Heimlich) Lajos, s dühöngő lendülettel Chopin „Fonadalmi etűd”-jével nyitott be új és megnyert életébe.

A Bika hallban

heteken keresztül átmenő állomás, városterem és értéktözsde volt. Azok a napok és hetek voltak ezek, amikor még csak a nyírmártonfalvai és a sámsoni „expresszek” végállomása volt Debrecen. A piac azonban már gazdag és élénk volt.

A vállalkozó kedvűek már megnyitották kapualj- és hónaljkereskedésüket. Hozták a Felvidékről a sőt, — mert eleinte szép, de sóltan kenyeret sütött a Bethlen-utcai pék, majd a textiláru is elkezdett csordogálni Nagyvárad felől. Budapestre is járt már majdnem menetrendszerűen, hetenként kétszer egy-egy rokkant, kőhögős autóbusz.

A Néplap

akkoriban már megjelent és esténként fordítottam belőle a híreket a Szovjet Ellenőrző Bizottság tisztjeinek, akik alig várták, hogy a kefelevonat kikerüljön Grigorjev elvtárs kezéből, akitől a Bika-portán keresztül vette át a nyomda. Akkor már nálunk volt állandó szállása a Szovjet Ellenőrző Bizottságnak, míg az angolok a klinikai nővérképzőben, az amerikaiak pedig az Augustza-sanatóriumban laktak. Az Ellenőrző Bizottság vezetőjétől hallottam bizalmasan először, hogy a legközelebbi napokban néhány legszebb szobánkat rendbe kell hozni, mert magyar vendégek érkeznek, kiknek nevét és személyét egyelőre nem közlik. Nagy örömmel tudtuk meg később, hogy ezek már az új, ideiglenes magyar kormány tagjai voltak. Itt éltük át együtt a nemzetgyűlés összehívásának, az első üléseknek, a kormány megalakulásának történelmi pillanatait. A pénzügyi palotába költöző kormányunk első bütorarabjait a Bika szállította a sajtójából. Vérből-háborúból tápászódó hazánk első emberei a mi derékaljainkon nyújtóztatták ki országépítésünk rohamunkjának fáradságait. Hósi idők voltak... Rákosi elvtárs itt tartotta a mi dísztermünkben első nagy beszédét hazaérkezése után, zúgó és ünneplő egyszerű munkástömegek előtt. Sokan, — jómagam is akkor hallottam Őt először és azóta is emlékezem világos, áttekinthető, tanító előadásmódjára.

Most

az Ideiglenes Nemzetgyűlés összeülését szép évfordulóján, van-e valaki, aki ne tudná felmérni az elmúlt tíz év munkáját, értékét és gyümölcsét? Sők, maguk, feltámadt országunk nagyjai milyen elszoruló szívvel és milyen büszkeséggel lépnek be majd abba a megszámlált régi hajlékba, amit azon a tíz év előtti napon azzal a cédulával a kezükben kerestek fel először az új honatyaik, melyet az útkaparók vittek egyik országúti útkaparóháztól a másikig, — mert hiszen hol volt még a posta? — Hogy jelentkezzenek az első országgyűlésre az oratórium ódon falai között???

Vargittay Nándor

Kossuth örökében

Szeged jóval előbb felszabadult, mint Debrecen, mégsem ott ült össze az Ideiglenes Nemzetgyűlés, holott Szeged a nagyobb, s az is mellette szólhat volna, hogy ott alig esett háborús kár. Csak hogy Debrecen már egyszer volt főváros: Kossuth választotta ki 1848 végén, Kossuth szava döntött 1944 decemberében is. Illés Bélától úgy tudom: a szovjet elvtársak szintén a detronizációs városra adták szavazatukat, itt hadd szülessék meg a második köztársaság is.

Nem ment könnyen ez a nemzetgyűlés alakítás. Még a fél ország csatátér volt, s amelyik fele felszabadult, onnan is eltűnt a lakosság jó része: kit elhurcolták, ki világgá szaladt. S akik itthon maradtak, sem tudták, mit kezdjenek. Nyakába húzta a fejét még azok zöme is, akikről köztudomású volt, hogy elszánt antisziszta. Alig akadt, aki hajlandó lett volna közszereplést vállalni. „Nem értek én a politikához, kérem.”

A kommunista elvtársak, főleg akik a Szovjetunióból tértek haza, határtalan türelmeikkel, de nagy eréllyel láttak hozzá, hogy talpraállítsák a demokratikus pártokat. Akkor volt a rémület, hogy az első hetekben tiltakozás nélkül fogadták volna el a proletárdiktatúrát a legmohóbb tökeharácsolók is. Később évekig, szinte minden hónapban forgalomba hozott egy-egy új dátumot a reakció: hogy ekkor, meg ekkor kiáltják ki — nem is a diktatúrát, hanem hogy családokunk tagállamként a Szovjetunióhoz! Pedig hamarosan észrevehető volt, hogy mind a kommunisták vezetői, mind a szovjet hadsereg tagjai komolyan veszik a demokráciát.

Tájékoztató polgári agyvelőkből kellett megalkotni a nemzeti bizottságokat, s megtanítani építő együttműködésre. Képviselőválasztásról még szó sem lehetett, a legtöbb falut meg sem bírtuk közeleíteni.

December közepe táján egy reggel értem jötték a Békából, hogy készüljek, menem kell Miskolcra. A püspöki palotában laktam, percekben belül már ott is voltam a szálloda üvegtermében. Akkor találkoztam először Farkas Mihállyal. Kocsiba szálltunk, vidám fiatal szovjet katona vitt bennünket. Tarcalon meg kellett állnunk egy percre. Hát nyomtatott felhívás a falon, a helybeli kommunista párt titkárnak a műve, mint ahogy a körégyűlők elárulták. Farkas tüstént magához hívatta: Honnan veszi ezt a lelkes buzditást a tökések ellen? — „Marxból” — válaszolta magabiztosan a fiatal ember. „Még nem tartunk itt, elvtárs! Ha valamit ki akar nyomtatni, a miskolci központtól kérjen engedélyt.”

Miskoda leforrázás, hogy már Marx sem jó! — de mi volt ahhoz képest, ahogy a miskolci népgyűlésen azokra dörrent Farkas Mihály, akik Diósgyőről gyűltek be, s kezdtek élelmi a proletárdiktatúrát! „Ki akar itt még most proletárdiktatúrát?” — kérdezte Farkas, a Központi Vezetőség tagja a jelenlévő polgárok fergeleges tapsa közben.

A párttagokat valóban kommunistikák nevelni: volt olyan nehéz feladat, mint a polgárokból beücsölt szövetséges gyűrní, Miskolcon a városparancsnok, egy szovjet tábornok áradozva dicsérte Tóth Bélát, a munkást, aki fegyveres ellenállást szervezett, s belőlül a városból támogatta az ostromló szovjet hadsereget. De ez a Tóth Béla nem tette volna az ablakába, amit Farkas elvtársától kapott, mikor kiderült, hogy a frissen alakult miskolci alapszervezetre vezetőségi tagként tükimált valakit azzal, hogy most diktatúra van, hát ő diktál. „Hiszen akkor Tóth elvtárs fasiszta, nem kommunista! Tudja azt maga, hogy még Lenin is leszavazta egyszer a Bolsevik Párt? Igaz, utóbb belátták, hogy nincs igazuk, de amit a többség akart, azt ő nem akadályozhatta meg.”

A miskolci nemzeti bizottság megalakult, s népgyűlést hívott össze. (Életemben akkor beszéltem rögtönözve nagy „ömeg előtt.) Megválasztották a jelölteket. Előzőleg az újdonsült polgári honatyák közül csaknem mind kihallgatást kért tőlem, és — sorra leleplezték egymás nyilas múltját. (Debrecenben szintén hasonlóan folyt a komédia.)

Késő este lett, mire egy tehergépkocsival megérkeztünk a Bika elé. Az út részint szettel telt el, hogy végigdolultak az összes kispolgári slágereket, részint azzal, hogy egy magas öbös hangú útítárs, a polgári demokraták jelöltje esetelte, mekkora bombatámadást kapunk mi most Debrecenben a kormányalakítás tiszteletére — mert hisz ahhoz nem fér kétség, hogy a németek azóta már tudják, mi készül.

Otthon azzal várt a család, hogy én is képviselő vagyok, egyébként: boldog születésnapot kívánunk. Az első örömfirt szinte túlzengte a második. Már amikor a harmadcat elértem, kecserevű vált a szám íze, amikor pedig negyven éves lettem, láttam világosan, hogy már csak az van hátra, hogy egyre roskadóbb innal belegyalogoljak a sírgödörbe. Most pedig úgy jutottam túl december 20-án tele nagy nemzeti reményekkel, hogy egész nap eszembe sem villant: ötven éves vagyok. S mikor otthon segítettek az emlékezetemen, el sem keseredtem, vég-

rendeletbe sem fogtam. Inkább úgy éreztem: új élet kapujában állok.

Másnap reggel a sógorom toppant elém: nézet vették, mi készül itt, s harmadmagával berándult Füzesgyarmatról. Viszem őket Erdei Ferenchez, aki eleget emésztődött azokban a napokban, hogy a falvakat nem tudjuk mozgósítani. Honnan? Falusiak? Hát ez nagyszerű! A sógorom — Faragó Sándor — akkor igazgató tanító volt, az egyik útítárs, Hegyesi János paraszt-költő, a harmadik egy napszámos. Gyorsan pártot kellett választaniuk: kettő Erdet támogatta, a napszámos kommunista lett. Mind a három mandátumot kapta! Így esett, hogy Füzesgyarmaton harman képviselték az Ideiglenes Nemzetgyűlést. Hegyesi mondott is az alakuláskor a parasztság nevében olyan beszédet, hogy egymás után gyűltak ki rá a reflektorok. Csak a német bombatámadás maradt el. Vagy az ő hírszolgálatuk volt rosszabb, mint a füzesgyarmatiaké, vagy már elfogyott az erejük, hogy pesttől Debrecenig repülhessenek.

Kavarodás azért csak támadt mindjárt a nemzetgyűlés kezdetén. Javaslát hangzott el az einök személyére vonatkozóan: egy debreceni professzor neve. De a tisztintúli ellenzék régóta úgy ismerte, mint a Horthy-rendszer hírszolgálóját. Támadt is hatalmas zúgás a javaslatra. Felállt az egyik fiatal ügyvéd, s Juhász Nagy Sándort ajánlotta. De ezt meg a szervező bizottság nem fogadta el. Mindenki tudta, mennyire alkuvástalan, tiszta harcosa a köztársasági gondolatnak Juhász Nagy Sándor. Epp az is volt még akkor a baj: Sándor eleve kijelentette, hogy első megnyilatkozásában megelégedné Horthyt, holott még akkor az adott némi erőt Szálasi ellen a hadseregben, hogy a tisztikar egy töredéke komolyan vette a Horthy-nak tett esküjét. Ezeket nem volt szabad Szálasihoz riasztani.

Oh hányszor és milyen meghatottan ültem én az oratóriumban, mint a kollégiumi kisdíák. De csak ekkor, ötven éves fővel vált bennem tudatossá, milyen szent ez a terem a magyar ságnak. Itt fordította meg a balsort Kossuth, innen indult el a tavaszi hadjárat, itt született az első köztársaság.

Megilletődöttem néztem képviselőtársaimat: a nemzet új arcát! Munkások és parasztek ezek: — mikor az egyik polgári párt szónoka kijelentette, hogy levitézlett a magyar értelmiség, s nincs több helye a jövő formáló erők közt, nem csattant össze az ő kemény tenyerük. Akkor tapsoltak viharosan, amikor a kommunista Gerő Ernő tiltakozott, nem szabad elmarasztalni mindenkit: a magyar értelmiség számottevő része hősiessé helytállt, s különben sem lehet értelmiség nélkül országot építeni.

Az volt az érzésem: ezek a munkások és parasztek itthon vannak ebben a teremben, Kossuth örökében. Fesztelenül viselkedtek, s a szónokek közt már is hibátlanul osztályozták tenyércsatlogásukkal. Hegyesi János nagy sikere után egy polgári demokrata úgy lépett fel az emelvényre, mint valami Napoleon: Ha nektek még ez a paraszt is tetszik, majd én megmutatom...

Megmutatta. Beszélt, beszélt. Mint a nagy Franklin Henjámín mondja — s már idézte is angolul. Aztán Voltaire-t idézte franciául. Goethe-t németül. A nevelésem már nem árlok jót, de az szent, hogy a reflektorok csak nem gyulladtak. Tenyér sem csattant. Sőt, amikor Puskint kezdte citálni, természetesen oroszul, közbe karjantott az egyik munkás: „Beszéljen magyarul!” Azt tapsolták meg, s a soknyelvu szónok verejtékes homlokkal vánszorgott a helyére.

Nem tudom, ez a néhány igénytelen emlék a maga emberi közelségével mit bír megérezetni azoknak a napoknak történelmi forrásától. Romban az ország, Debrecen is csupa kitért ablak, csupa kormos, golyósebzett fal, a Nagytemplom egyik toronygömbje megégett, kupolája beomlott. De méginkább romban a lelkek maguk. Mekkora erőfeszítésbe került pártunknak, míg a sok vak alkaratból országépítő tettek fogtak ki.

Úgy kezdődött az egész, hogy a polgári miniszterek családmentéssel foglalkoztak, s halogattak minden intézkedést. Csak ahol a kommunisták álltak, mo meg a parasztpártiak, lehetett nyomban érezni, hogy jó gazdát kapott az ország.

Juhász Nagy Sándorral találkoztam: Lát-tad már az új hivatalos lapot?

Mutatja. Zsedényi Béla, a nemzetgyűlés elnöke, akkora befűkkel díszleget az első lapon, mintha ő volna Mátyás király. A miniszterek névsora hozzá képest szinte mikroszkópi betű.

— Lásd, ehhez én nem értenék — mosolyog Sándor.

Tíz év csupán. Akármilyen nehezen indult: ma már a legeldugottabb hazai zugokban is kezdik megtanulni, hogy ez egészen más, ezt már lehet komolyan venni, ezt a népi demokráciát.

JUHÁSZ GEZA

Monotó
esőcsepp
A novem
borús na
alázdulat
sártenger
pa, nedv
káromko
tanul me
tápláló t
ban egyr
gépkocsit
vel bőgt
A Deb
szolgálat
törzs iró
kán. —
gédítiszj
diak útja
gondolt.
re, lősz
almas,
húzódó h

Gyer

— Ner
utánpótl
meg —
bennünk
nántul.

parasztok
vagy bur
Felállt
lán folyt
hát új h
vasúti sz
közvetlen
— De
tette közt
segédtsz
rengeteg
jebb jutt
gyekek, s
folyó.
— No
dani? —
szemöldö
hatalmas
— Lát
naikait?
nalai. M
eső, a sz
nagy er
előre...
ség.
— Ho
kat? A
— Té
nem fog
kell seg
pökladár

1944 n
leg apró
a debre
rövid ve
belőle.
Dolgozó
dat épít
hogy m
jék a h
Az er
get, s a
országre
csak
ugyan,
támindy
tan egy
kezők a
tek őssz
mondott
kosztot
lott fel
jából m
gázott.
cal hall

Tiszta
lábort.
a fél m
a hadha
kel, a h
kel és c

Hídverés a Tiszán

Monoton lassúsággal hulltak az esőcseppek. Esett, kitartóan esett. A november sok csapadékkal és borús napokkal köszöntött be. Az aláziduló vízfűgőnyben szinte sártengerré váltak az utak, tompa, nedves kucsmát húztak a fák, káromkodtak az emberek. Hallatlanul megnehezült a frontokat átlátló utánpótlás. A híg iszapban egymás után rekedtek meg a gépkocsik, vagy megfeszített erővel bögtek a motorok.

A Debrecenben székelő hadtápszolgálat parancsnoka kinézett a törzs irodájának homályos ablakán. — Cudar idő — mondta segédtitkárnak, és nyomban a hadi utján menetelő katonákra gondolt. A páncélosokra, tüzekekre, löszerszállítókra. Az egész hatalmas, egyre biztosabban összehúzódó harapófogóra.

Külföldön hét brigád kötötte

erősen az ebet a karóhoz, hogy nem engedik ki kezükből a pénzt, meg a zászlót. De végül Tarcsai Mihályék győztek. Soha nem tapasztalt erő költözött karjaikba. Most dolgoztak először vállalkozó és pallér nélkül és ez szárnyat adott nekik, mert szabad emberek lettek.

parasztoz, akik most pincékben vagy bunkerekben szoronganak.

Felállt, körüljárta a szobát, aztán folytatta: ha másképpen nem, hát új hidat verünk a Tiszán. A vasúti szállítást felzárkóztatjuk közvetlen az első vonalak mögé.

— De tábornok elvtárs — vette közbe kissé aggályoskodva a segédtitkár. — Tudja, az utászok... rengeteg a munkájuk. Minél feljebb jutunk Miskolcon túl a hegyekbe, annál több a patak és a folyó.

— No és? Mit akar ezzel mondani? — A tábornok felhúzta szemöldökét, s a falra akasztott hatalmas térképre mutatott.

— Látja itt ezeket az apró vonalakat? Ezek az utánpótlás vonalai. Mivel napok óta esik az eső, a szükséges anyagokat csak nagy erőfeszítéssel juttathatjuk előre... Hídra van tehát szükség.

— Honnan vonunk el utászokat? A tartalékok is kimerülöben.

— Téved orngy, tartalékaink nem fogynak, inkább nőnek. Ha kell segít a nép, segítenek a püspökladányiak, a debreceniek.

★

1944 novemberének elején tényleg apró falragaszok jelentek meg a debreceni utcákon. A szöveg rövid volt, de mindenki érthetett belőle. Az emberek betűzgették: Dolgozók! Gyertek a Tiszához hidat építeni. Segítsetek abban, hogy minél hamarabb befejeződjék a háború.

Az emberek olvasták a szöveget, s a még rabságban szülő országágrészre gondoltak. Először csak néhányan jelentkeztek ugyan, Tarcsai Mihály és társai, (mindnyájan munkások), de aztán egyre többen jöttek. A jelentkezők a város háza udvarán gyűltek össze. Beszédet a tábornok mondott. Fizetést, szállást, jó kosztot és teljes védelmet ajánlott fel a jelentkezőknek. Hangjából melegség és barátság sugárzott. Az emberek kipirult arccal hallgatták és megtapsolták.

★

Tiszafüred alatt állították fel a tábor. Oda gyűlt össze majdcsak a fél megye népe. A debreceniek a hadháziakkal, a vámospécsiekkel, a hadháziakkal a tiszafürediekkel és csegeiekkel barátkoztak;

Tarcsai Mihály kőműves és több szakmunkás társa a part közelében horgonyzott le. Óriási fenyőtörzsek heverték már ott, hatalmas kupacokban magasodott a deszka. Utászok ugyan még sehol, de nem kételkedtek abban, hogy mire kell, azok is megjelennek.

Két hét ?!

Az első nap a barakkok építésével telt el. Még hozzá versenyben. A legjobb brigád részére pénzjutalmat tűztek ki. Friss erővel, az esővel sem törődve indult meg a nép. Csattogtak az ácsbalta, sercegték a fűrészek, s a lövedékektől megtépzott fűzek között valami új, az eddigőtől eltérő kezdődött. Bár dült még a háború, de az emberek önként arra vállalkoztak, hogy építsenek.

Különösen hét brigád kötötte erősen az ebet a karóhoz, hogy nem engedik ki kezükből a pénzt, meg a zászlót. De végül Tarcsai Mihályék győztek. Soha nem tapasztalt erő költözött karjaikba. Most dolgoztak először vállalkozó és pallér nélkül és ez szárnyat adott nekik, mert szabad emberek lettek.

Mikor már álltak a barakkok, a hídépítés hősi napjai következtek. Nehéz, komoly munka volt ez. Az ősi esőzésekkel alaposan megduzzadt a Tisza. Szürkén és piszkosan hömpölygött habjait, hátán a még alig elmúlt csaták emlékeivel. Az emberek először bizonytalankodtak, topogtak, nem tudták mihez kezdenek. De ekkorra szinte varázslásra megérkeztek az utászok. Jókédvű, markos gyerekek. A szovjet föld fiait, valahonnan Ukrajnából, Szibériából. Kipakolták szerszámaikat, vontatókat, traktorokat, emelőket kerítették. A határidő is hamar nyilvánosságra került. Két hét alatt meg kell építeni a hidat. Két hét? Még az öregebb szakmunkások is csóválták a fejüket. Nem, nem, ez nem sikerül. Hiába nyüzsög Füred alatt 10—12.000 ember, egy vasúti híd a mégis...

Hajrá magyar!

Szakadt az eső, csurrog vizesek voltak az építők, de sosem szünetelt meg a biztatás: Hajrá magyar! Ezt az oroszok mondták, a miénk!

Megjelent a Propagandista legújabb száma

A propagandista decemberi száma különösen a pártoktatás második témája feldolgozásában nyújt a propagandistáknak segítséget.

Bevezetőben a lap közli Buza Márton cikkét: „A KV 1954. októberi határozatának felhasználása a kongresszus anyagok tanulmányozásában” címmel.

Az MDP III. kongresszusa anyagának tanulmányozásához közli a lap: Rédei Jenő cikkét: „Népi demokráciánk osztályviszonyainak alakulása” címmel. A cikkirő adatok sokrétű felhasználásával elemzi azt a folyamatot, amely a gazdasági változásoknak megfelelően 1945 óta társadalmunkban az osztályok átalakulásában végbe ment.

Benke Istváné: „A népgazdaság erőinek átcsoportosítása” c. cikkében elemzi, mi tette szükségessé a népgazdaság erőinek átcsoportosítását s melyek az átcsoportosítás fő területei.

Mándi Péter cikkében: A szocialista kereskedelem feladatai pártunk politikájának végrehajtásában; a szocialista kereskedelem szerepét az új szakasszal kapcsolatos fő feladatait mutatja be.

Válasz a propagandista kérdéseire c. rovatban a lap cikket közli: M: a

meg rátrömpölt. Ők az utászokat biztatták. Határidő előtt vízbe kerültek a hatalmas tartókölopök, rá a szerelőállványok, aztán a vaspallók és az oldalrészek. Hozzákezdtek a fővek beemeléséhez. A katonákat a további biztos győzelem tudata hevítette. Az öreg Tarcsai és társai észak felé néztek. Arra föl Miskolc felé még döngtek az ágyúk. Segíteni kell hát teljes erővel, emberien. A testvérekre vár a balpart és kapcsok, összekötő kapcsok kellene. Debrecenben már születőben az új népi rend, hadd tudják meg ezt minél többen, hadd jöjjenek köztük azok, akik még nem rázták le a német csizmát. Minden cölöp egy lépés előre, segítség a népek, a szovjet hadseregnek: erősödő szovjet-magyar barátságunknak.

És megvédték őket...

Az építés hatodik napján a borús égen hirtelen repülők jelentek meg. A német gépek, mint zsákmányra leső heják a felhők fölött keringtek. Voltak, akik megtorpantak, voltak akik félték. Hiába, a háború... De pillanatok alatt füstbe és kőbe burkolódzott minden. Aztán a szovjet légvédelmi ágyúk is megszólaltak. És másnap? Másnap kétszerannyi ágyú érkezett, mint amennyi volt. „Ha kell, még többet is hozunk, — mondta a szovjet parancsnok. — Nem engedhetjük meg, hogy akár egyetlen ember élete is veszélyeztetve legyen!”

★

Igy ment a munka és két hét alatt elkészült a híd. Még azok, akik csinálták azok sem hitték el. A győzelem pirja öntötte el az arcukat. Rövidre rá a megemelt töltés felől mozdony is érkezett, 50 üres teherkocsival. A mozgópróba kitűnően sikerült. Szabad lett az út Füzesabony felé. Most már nemcsak földúton, pontonhidakon, de vasúton is áradhatott a lösz a győzelem segítségére. És Szegedről, Hódmezővásárhelyről, Kecskemétről is útnak indultak a küldöttek, hogy ünnepeljék az Ideiglenes Nemzetgyűlés megalakulását.

Fagyos, hideg napon érkeztek vissza a Tisza mellől a debreceniek. Tarcsai Mihály, Veress László és a többiek. Borús volt a nap, fény sem tört át a felhőket, de a város már forrt, már ébredezett. Az egykor kisemmit zettek hada fellépett a romokra. Fogytak a puszítás nyomai, javították a telefonvezetékeket, a villanyhálózatot. Lassan megindult a vízszolgáltatás is. Az utcákon, tereken pedig megjelent az Ideiglenes Nemzetgyűlés szövege: „Magyarok! Sorakozzatok fel az Ideiglenes Nemzetgyűlés... a népi akarat letéteményese mögött! Támogassátok, segítsétek nemzetmentő munkájában!” Kovács Tibor.

VÁLLALÁS — TELJESÍTÉS

Üzemeinkben a december 21-i vállalkások következtetés végrehajtásáért nagy harc folyt. A dolgozók, amit ígértek, teljesítették is. Számos üzem, köztük a Járóműjavító, Debreceni Gyógyszergyár, a Kefegyár jóval december 21-e előtt befejezték 1954. évi tervüket. Most újabb üzemek adnak hírt azokról az eredményekről, amelyeket az Ideiglenes Nemzetgyűlés évfordulójának tiszteletére indult verseny ideje alatt értek el.

Befejezte negyedik negyedévi tervét a Kefegyár

A Kefegyár dolgozói még november 12-én jelentették, hogy eleget tettek évi kötelezettségüknek. Most pedig arról adnak hírt, hogy december 16-án a műszaki befejeztével a negyedik negyedévi tervüket is teljesítették. Az évi terv befejezése óta több mint 160.000 különböző keféket és meszelőt adtak a fogyasztóknak, most pedig az év végéig még 240.000 jó minőségű keféket készítenek el.

Az MTH 109. sz. Ipari Tanuló Intézet is befejezte évi tervét

Az MTH 109. sz. Intézet tanulóműhely fiataljai is becsülettel megállták helyüket a december 21-i versenyben. Bizonyítja ezt az is, hogy a műhely fiataljai december 21-e helyett december 17-én délután 2 órára teljesítették 1954. évi tervüket. Jelenleg az 1955-ös tervükön dolgoznak.

3,113.000 forint értékű ruházati cikket készített a Ruhagyár

A Debreceni Ruhagyár dolgozói egy emberként felsorakoztak a december 21-re tett vállalások maradéktalan teljesítéséhez. Igértük azt is, hogy december 13-án teljesítették évi tervüket. Most

ismét örömmel adnak hírt arról, hogy az év hátralévő napjaiban tervben felül 11.160 ruhát, 2383 bluzt, 2124 szoknyát, 2640 pantallót, 480 gyermekkabátot és 11.203 egyéb ruházati cikket készítenek, több mint 3,113.000 forint értékben. Egyben megfogadták, hogy negyedik negyedévi tervüket is december 24-ig teljesítik.

Négyezer babát készített a Játék- és Díszműkészítő KSZ

A debreceni Játék- és Díszműkészítő KSZ dolgozói jóval a határidő előtt teljesítették 1954. évi tervüket. Nagy Antal elvtárs, a KSZ „Könnyűipar kiváló dolgozója” címmel kitüntetett elnöke ismét újabb örömhírt közöl: A karácsonyi forgalom zavartalan lebonyolítása céljából a szövetségi dolgozóink tervben felül 2000 kis falovat, 1000 üvegxilofont, 150 útitaskot, 150 ágyaspólyást és 4000 kis pályás babát, valamint 400 rugós puskát, 300 lengőteket készített és ad át a nagykereskedelemlnek.

A Belföldi Szállítványozási Vállalat befejezte évi tervét

A debreceni Belföldi Szállítványozási Vállalat dolgozói határidő előtt hét nappal 100 százalékra teljesítették 1954. évi tervüket. De nemcsak a terv teljesítése terén értek el jó eredményt, hanem az önköltségsökkentés terén is. III. negyedéves viszonyítva 3,8 százalékos önköltségsökkentésről adnak számot.

Lapzárta kor jelentik:

Számos üzem teljesítette évi tervét, most újabb üzemek, többek között a debreceni Gépiférfőmunkás Vállalat dolgozói jelentik, hogy december 18-ra 100 százalékra, a Hajdú-Bihar megyei Fűszer- és Édeságyárak Vállalat dolgozói pedig december 17-re teljesítették 1954. évi tervüket.

DR. KETTESI ALADAR, SZEMÉSZPROFESSZOR:

Mint szülő, mint orvosprofesszor, s mint ember — tiltakozom...

Ma a világ tudománya két irányban fejlődik. Az emberiség fejlődését szolgáló tudomány mellett, egyre többen költenek a pusztulást, gyilkolást szolgáló tudományokra. Ennek fordítottja kell hogy bekövetkezzék!

Mint szemészorvos végigéltem már két háborút. Míg az első világháború előtt a háborúkban a szemsérülések száma 1 ezrelék volt, az első világháborúban 1 százalék. A második világháborúban pedig már 10 százalék. Mi lenne egy esetleges harmadik világháborúban?

A modern háborúkra jellemző, hogy egyre kegyetlenebbek. Míg régen egy lövedék kereszttűlötte mondjuk a lábat, vagy a tüdőt, vagy a szívet, s az illető vagy

meghalt, vagy meggyógyult teljesen, ma a robbanó hatású fegyverek mind szörnyűbbek, s nyomorultat, szerencsétlent, élőhullott csinálnak a sérültből.

Nem is beszélve egy esetleges atomháborúról, mikor egy nyugat-németországi atomfelhő eljuthat mondjuk könnyen városunk fölé, s nagyon szeretett fiam az atom hatás következtében rettenetes kínok között lassan pusztulna el szemem előtt. Erre még gondolni is szörnyű.

De imperialisták mindent megtesznek, hogy felidézzenek egy új háborút.

En, mint szülő, mint orvosprofesszor, s mint ember felemelem tiltakozó szavam Nyugat-Németország felfegyverzése ellen.

A DEBRECENI DIÁKÉLETBŐL

Galileo Galilei mondotta — régi olasz anekdota szerint — a következőket: Mégis mozog a Föld! E híres szöveg értelme, amit az egyszerű debreceni diák, keménynyakú kuruc hajdúfi alaposan megmagyarázott 1852-ben, a Bach-korszak virágjában.

— No, Domine, Balmazújvárosi Lőkös Ambrusz, mit tud a Föld forgásáról? — kérde a debreceni kollégium professzora a diaktól.

— Erre nézvést több különbözőféle vélekedéseket tudunk! — felelt a diák.

Copernicus mester, Galilei, Newton, s a többi jeles tudós a sok szerint a Föld forog a Nap körül, a greifswaldi Universitáson egy Professor még most is tagadja ezt. Édesapámuram pedig azt mondja, hogy a magyar Glóbus ma is úgy forog keserves levezében, mint 1541 óta, vagy háromszáz esztendője, a Bocskai, Bethlen, Thököly, Rákóczi és Kossuth szabadságharcai óta, a Zrínyi, Frangepán és Nádasdy bécsújhelyi, a Caraffa perjesi, kassai, lipótvári, selmecbányai és pozsonyi törvénytörvényesek óta Édesapámuram úgy véli, hogy a magyar Föld nem forog, háromszáz esztendője ott áll, ahol állott és hogy a magyar világ sorsa majd akkor fordul jobbra, ha Kossuth Apánk hazagyú!

Az öreg professzor felállt a katedrálról, kezét szorított a kipirult képű diákra.

— Mondjad meg fiam édesapádurának: én üzenem, isten áldja meg, hogy így tanított téged magyar csillagászatra!

Debreceni képek

Szítal a köd

lassan leesk az este. A sötétség bekormozza a házakat, az utcákat. És bekormozza Debrecent, mely szélesen és áradón terül el a Hortobágy talpa alatt. Igazi debreceni este ez. December van, hó még nincs, de annál több a sár. A köd nedvességet csurgat, meg omló szürkeséget. A villanylámpák halványan fénylenek és sápadtan, mint a búcszó-kodó virágok. Néha — ötpercenként — egy vilamos idegesen csenget, mintha a ráhullott ködöt szeretné magáról leoszorni.

Öt óra. A Nagytöplom órái percenként mutatják és jelzik az időt. Az emberek már fel se figyelnek órára, harangkongásra. Idegennek szép és hallgatódzó, a debreceniek már megszokták. Valahogy úgy vannak vele, mint az emberek a szívveréssel. Annnyira sajátjuk már, hogy észre sem veszik. Talán csak akkor figyelnek fel rá, ha a Nagytöplom herangjai hallgatósába dermednek. De azok minden nap ütnek, bonganak és mérlik a történelmet, mely elperreg, átzúg Debrecen felett.

Lasan tíz éve lesz, hogy szabad életünk perceit mérlik a Nagytöplom óráutésai. Minden óráutés, mely elperreg, lassan közelebb visz ehhez a sorsdöntő évfordulóhoz. A tízéves évfordulóhoz, amikor Debrecenben kakaskiáltilon jelezte a történelmet: hajnalodik. Az ideiglenes Nemzetgyűlés, mely újra csak Debrecenből kiállította szertel: a németek és urak világának vége, s új hatalom, új világ kezdődik meg.

S ma Debrecen e szép

és csodálatos emlékek melegében lélegzik. Meggyorsult ütemben éli napjait, az emberekben zúg és árad az emlékezés. És minden emlékek egy-egy szín, hangulat, melyből egy nép történelmének kezdését lehet egybeilleszteni. Elég végigmenni a Csokonai-toronytól a Kálvin térig, az emberek arcáról azonnal el lehet lopni a sürgés, készülődés izgalmat.

Debrecen sűrű és készülődik. Ünnepre, az ideiglenes Nemzetgyűlés összejutésának tízéves évfordulójára. S érdekes ez a nagy faluváros mennyire meg-

örizte és megtartotta vidéki szokását. Azt a jó falusi szokást, mely házat meszel, lakást csinosít, s külsőségeiben is mutatja, hogy ünnepre készülődik. És Debrecen ma épületeket meszel, falakat fest, tereket csinosít. Készül, mert lassan a nagy ünnep küszöbére lép és a szálló óráutések egyre közelebb hozzák a nagy nap perceit.

E munkálkodó percek ma Debrecenben olyan szépek, hogy lehetetlen lenne szó nélkül elmenni mellettük. A kőművesütyők és ácskapácsok munkája egész nap veri az indulót és ez belopakszik az ablakokon, a házfalakon, és mindenütt megtalálja az emberek szívét.

Itt van például az

Arany Bika. Országos híru épület, az országban mindenütt ismerik. Mórlicz sokszori búvóhelye, és Ady fiatal korának mennyi emléke őrződik egy-egy asztala mellett. Már több mint két hete készülődik, készülődnek itt is a december 21-i ünnepségre. Külső formát kap, de belsejét is új rend szépi. A termekben helyével, garmadával állnak állványok, kétféle létrák, de december 21-re rend lesz, újjaszpíttett rend. Rend, mert vendégeket várunk és Debrecent megtanította az idő vendégfogadásra, történelemcsinálásra.

S aztán, ha a Bika-tól megy az ember a Hatvan utca felé, mindenütt szembe találkozik az ünnepvárás izgalmaival. Üzleteket festenek, kirakatokat rendeznek. A méz és a festék friss szaga még a köd nedvességén is átérződik és a debreceni este megszépül, mert még este is remeg benne a munka nyugtalan-sága.

Ahogy ballagok a ködben a Hatvan utca felé, minden ember egy-egy friss híryanag, akik mind sok mindent tudnának mondani Debrecenről, Debrecen új tiz évéről. Ballagok s a ködben öreges asszonyhang csalogat magafelé. — Pirított a napra. Mellé érek. Négy lábú küsszéken ül egy kapualjban. Barnán és magábalhúzódóan, mint őszi fa tövében a gomba. Napraforgóval félig felt kosár van a kezében, a kosárban mérőpohár. Arca csupa ráncos szárkaláb, szemé beszédes.

— Hogy adja a napraforgót — érdeklődöm a vevő kíváncsiságával. 30 fillér egy pohárral és már méri is tetősen. Kifizetem, s tovább kíváncsiskodom, mint aki először jár Debrecenben.

Mellette ott zöldel a licumfa, mely mint Aron vesszeje, botból virágozott ki, s azóta csupa százéves emlékeket őriz minden újonnan hajtott levele. S elöbénk tömörül a Kolégium is, ahol emléktábla hirdeti majd az ideiglenes Nemzetgyűlés évfordulóját. Meg a kiállítás az Ideiglenes Nemzetgyűlés anyagából.

— Mondja már nagymama, miért van ez a sürgés, készülődés Debrecenben? Rámnéz, kicsit fölényesen elmosolyodik. De van valami sértődöttség is az arcában, hogy ilyen butaságot kérdezek. Országgyűlésre, december 21-re. S ezt úgy mondja, mintha csak azt mondaná, hogy karácsonyra, húsvétra, vagy nekí nagyon kedves ünnepre.

— Debreceni? — érdeklődöm tovább. A feleletében az a szépen árnyalt gög ül meg, amit Mórlicz úgy szeretett a debreceniekben.

Mire büszkék a

debreceniek? A Nagytöplomra, a Hortobágyra, Csokonaira, a Péterfiára, Kossuthra és 48-ra, s ma már egyre büszkébbek 1944. december 21-re. Szóval büszkék a történelmre, amely mindig egy kicsit itt is sarjad Debrecen ölében, a nép lelkeiben. S ma már egyre inkább sarjad, születik a va-gonyáriakéban csak úgy, mint a Dózsa tsz parasztaiban.

Ezen a debreceni gögön mosolygok magamban, míg a Kossuth szobor felé kerülök. Hiába szítal a köd, a reflektorok fénybe vonják a szoborsoportot. A szobor előtti tér már le van hintve piros porral. Odébb állványok ácsolodnak, vaskapcsok szorítják szigorú rendbe a hatalmas gerendákat. Készül a díszelmény. A Csapó utca torkánál kezdődik, mint egy hatalmas kapu. Emberek jönnek, mennek, természetesen, mintha csak kiskapuk és kerítések árnyékában járnának.

A reflektorfényben óriásra növekszik a Kossuth szobor árnyéka. A Nagytöplomra rajzolódik kemény alakja. S ebben az estében ugyanolyan óriássá nő, mint a történelemben. Az emberek szívéig ér az emléke, ott őrződik tovább életnek, történelemnek.

Mögötte a Nagytöplom tornyai mosódnak el a ködben. Csupa történelem kavargó körötte. Habsburg trónfosztás, 1944-es országgyűlés. Ma valahogy ez a minden íze-

ben történelem tempom is ünneplőbe öltözött. — Uj betonkockákkal, sárgára meszelt falal várja régi gyermekét, az országgyűlést.

Beszédes emlékek, emlékezősek vallanak újra és újra a történelemről. De nemcsak vallanak, hanem új arcot öltve készülődnek a nagy ünnepre. Pedig ez még csak néhány méter, néhány ölnyi a város közepéből. És Debrecen szelében, hosszában ezzel a lázzal készül az ünnepre. Egy-másután jelentik a Bútorgyár, Ruhagyár, Orvosi Műszergyár, Gyógyszergyár, Járóműjavító, hogy befejezték évi ter-
vüket, teljesítették december 21-i vállalásukat. S ez a verseny nemcsak papírhozza, hanem ott él az emberek lelkében, idegeiben. A történelem kovácsolja ten-nük a munkakövedvet, az emlékek lendítik kezük új és új verseny-eredményre.

Az emberek meg

egyformán meglettek az ünnep ízevel. Mindenki hordoz magában valamit, dédelgetőt, ami ennek a napnak az emlékéhez kötődik. *Tóth József* vagongyári munkás például azt, amit így fogalmaz meg: *„A Kolégium oratóriumában, az összegyűlt képviselők előtt, a mi 80 tagú Egyletünk dalárdánk énekelte el talán először nyilvánosan az Internacionálét.”* Arva János volt napzámos pedig azt, hogy *„a Melegalatti dűlőben az én nárom hold földemén, az új osztású földön, ott éreztem először, hogy most már valójában a dolgozó nép kezében a hatalom.”*

Esik a köd. A Nagytöplom órái mérlik az időt, a történelmet, mely átzúg, elperreg Debrecen felett. S ez a történelem ma már beszédes bizonyítéka annak, hogy csak a nép, a dolgozók tudnak történelmet csinálni, életet teremteni.

BODA ISTVÁN

A NÉPLAP

rádióműsora

Vasárnap

KOSSUTH-RÁDIO
4.30—8: Reggeli zene, 8: Hírek, 8.10: Egy falu — egy nótá, 9: Te vagy a legény... 10: Vasárnap! Ilyen, 10.10: Kíváncsiak klubja, 11: Közevítés a Magyar Néphadsereg Színházából, 13.30: Jó ebédhez szót a nótá, 14.15: Szimfonikus zene, — 15.30: Egy hét a külpolitikában, — 15.45: Szív küldi szívnek szívesen, 16.15: Kilátó: A rádió világirodalmi folyóirata, 17.10: Táncczene, 17.20: Hangképek bajnok labdarugóemlékezéseiről, 17.40: Kínccses Kalendárium, 18.40: Hangos naptár, 19.10: Szív küldi szívnek szívesen, 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20: Esti Híradó, 20.20: A Magyar Rádió előadóműsora, 21.04: Judoabógr, 21.30: Vasárnap sportja, 22.10: Hangmezek, 23: Közvetítés a Zeneművészeti Főiskola nagyteremből, 0.10: Magyar népdalok.

PETŐFI-RÁDIO

8: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 8.30: Unitárius vallásos felőrá, 9: Falurádió, 9.30: Miska bácsi emezeládája, 10.10: Szív küldi szívnek szívesen, 11: Népek dala és táncal, 11.50: Vidám, zenés vasárnap délelőtt, 12.30: Nőuralom, 13: Hangmezek, 14: Operatársulatok, 15: Milyen életkor érhet el az ember, 15.20: Népi zene, 17: A Rádió Gyermekszínházának műsora, 17.40: Délutáni hangverseny, 18.35: Schubert-művek, 19.10: Medgyasszay-Alma beszéget emlékeiből, 20.20: A Tartós békéért, népi demokráciáért 3. lap ismertetése,

Hétfő

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Zenekari hangverseny, 9.20: A peleskei notárius, 10.10: Hangmezek, 10.30: Óvodások műsora, 11: Operatársulatok, 11.30: A becsületes Gyurú története, 12.10: Operatársulatok, — 12.45: Beszélő atlasz: Szírta, 13: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 14.25: Utőró-híradó, 14.50: Heti Zenei Kalendárium, 15.40: Osváth Júlia énekel, 16: Most légy okos, 16.40: Kos, 16.25: A dal születése, 16.40: Vónosségyes 17.10: A rádió válasza Talusi hallgatónak, 17.30: Egy falu — egy nótá, 18: Hármas ajándék, — 18.20: A „Barát kör” kamarakórus énekel, 18.40: Így élünk mi, 19: Jó munkáért — szép muzsikát! 20: Esti Híradó, 20.20: Tatárjátság, 22.10: Tíz perc külpolitika, 23.38: A Textilés Ruházatiipari Dolgozók Szakszervezetének népi zenekara játszik.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Indulók, 14: Operatársulatok, 15: Könyvzene nagyzenekarra, — 15.40: Kóbor Tamás, 15.54: Szív küldi szívnek szívesen, 16.30: Kőczi Gyula és zenekara játszik, 17: Zenekari hangverseny, 17.17: Hangmezek, 17.25: Előadás, 17.40: Filmzene, 18.03: Hangmezek, 18.30: Kamarazene, 19: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19.30: Előgedeltelnek, 19.50: Téli hangverseny, 20.20: Sporthíradó, 20.40: Táncczene,

Kedd

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Szóvő népek dala, 8.50: Népek dala, — 9: Indulók és tőmegdalok, 9.15: Utőró-híradó, 9.40: Kis muzsikuskorok, 10.10: Közkezdvelt melódiák, 11: Vónosségyes, 11.30: Nagy mesterek indúli fővezzenekarral, 11.45: Amadé László műsora, 12.15: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 13: Könyv, muzsika, színház, 14.25: Hangverseny gyermekeknek, 15: Emlekezős Szóhátra, 15.30: Operatársulatok, 16: Ványa, az ezred fia, 16.40: Kórusok, 17.10: A rádió válasza falusi hallgatónak, 17.30: Helyszíni közvetítés Debrecenből az ideiglenes Nemzeti Kormány megalakulásának 10. évfordulója alkalmából, 22.20: Szórakoztató zene, 23: Előadóművészek hangversenye, — 23.52: G-dur nyitány, 0.10: A Magyar Rádió népi zenekara játszik.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Szól a harmonika, 11.30: Műsorzárás, 14: Népek dala és táncal, 15: Hangmezek, 15.30: A legszébb ajándék, 15.55: Népi zenekarok hangversenye, 17: Brahms-dalok, 17.30: Beszélő atlasz: Irak, 17.45: Táncczene, 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19: Vörösmarty Mihály és a muzsika, — 20.10: D-dur szonáta.

Szerda

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorzárás, 8.30: Olasz vígoperák, 9.20: A Gyermekrádió műsora, 9.40: Daltanulók, 10.10: Nagy zeneszerzők leveleiből, 10.30: A furtangos nyulacska, 11: Bartók-művek, 11.30: Filmzene, 12.15: Táncczene, 13: Levél Kínából, 13.30: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 14.25: Utőró-híradó, 14.50: Vónosségyes, 15.20: A Gyermekrádió műsora, 16: Zenekari hangverseny, 16.40: Kedves hallgatónk! 17.10: Nemzetközi kérdések, 17.25: Szív küldi szívnek szívesen, 18.30: Suha Balogh József és zenekara játszik, 19: Mesterházi Lajos jegyzetei 19.15: 18. munkáért — szép muzsikát! 20:

Esti Híradó, 20.20: Szivárvány havasán, 21.20: Táncczene, 22.10: Tízperc külpolitika, 22.20: A Magyar Rádió szimfonikus zenekara játszik, 23.25: Chevalier énekel, 23.55: Hangmezek, 0.10: Csárdások és népdalok.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Csárdások, 11.30: Műsorzárás, 14: Vidám zene, 15.10: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 15.40: Két rádiójáték zenéjéből, — 16.10: Ivanov, 16.40: Rácz Zsiga és zenekara játszik, 17.20: Ifjúsági műsor, 17.45: Kamarazene, 18.30: Előadás, 18.50: Régi operettek, — 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20: Magyar szerzők kórusműveit, 20.20: Sporthíradó, 20.40: Hangmezek.

Csütörtök

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Zenekari hangverseny, 9.20: A Gyermekrádió műsora, 9.40: Gyermekzene, 10.10: A Somogy megyei Népi Együttes műsorából, 10.30: Népművelési híradó, 10.50: Indulók és táncok, 11.30: Makár álma, 12.15: Népszerű operák, 13: Tudósok a mikrofon előtt, 13.20: Operett és filmdalok, 14.25: A Rádió Gyermekújság műsora, 15.15: Magyar mezők virágai, 15.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 16: Az Allami Népi Együttes énekkara énekel, — 16.20: Karácsony az őserdőben, — 16.40: Szív küldi szívnek szívesen, 17.10: A rádió válasza falusi hallgatónak, 17.30: Egy falu — egy nótá, 18: Filmgyártásunk egy éve, 18.20: Bemutató, 18.49: Hangmezek, 19: Ifjú Figyelő, 19.30: Táncczene, 20: Esti Híradó, 20.20: Filmzene, 20.45: Hangmezek, 20.55: Fidelio, Opera két felvonásán.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Kórusok, 11.30: Műsorzárás, 14: Szimfonikus zene, 14.40: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, — 15.10: Történet egy szivről, 15.25: Zongoraművek, 16: Szív küldi szívnek szívesen, 16.30: Műsor az úttörők szalköröknek, 17.25: Nyári Károly és zenekara játszik, 17.50: Tízperc tudomány, 18: Vónosségyes, 18.35: A szovjet irodalom története, 19.05: Operettkötés, 19.30: Hans Sachs, a mesterdalnok, 20: A Magyar Rádió népi zenekara játszik. —

Péntek

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Fűvözene, 8.50: Strauss-kerengők, — 9.20: Csuk és Gek, 10.10: Zenekari hangverseny, 11: Liszt-művek, 11.30: Ismeretterjesztő előadás, 11.40: Itt a tél... Kórusok, 12.15: Déli hangverseny, 13: Lengyel és szlovák népdalok, 13.40: Fűvözene, 14.25: Új Zenei Ujság, 15.20: A szabad, független demokratikus Magyarországért, 15.40: Szív küldi szívnek szívesen, 16.10: Mozart-művek, 16.40: Kedves hallgatónk! 17.10: Gyermek-küldő, 17.40: Művésziemezek, 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19: Mesélő muzsika, 20: Esti Híradó, 20.20: Karácsonyi ének, 21.20: Virágének, 21.40: Szabad-e regélni? Karácsonyi népi zenés játékok, 22.20: Bach műveiből, 23.20: Beethoven-művek.

PETŐFI-RÁDIO

6.50: Filmzene, 11.30: Műsorzárás, 14: Két magyar daljáték zenéjéből, 14.50: Megváltás, Elbeszélés, 15.20: Az opera mindenkié, 16.20: Mi újság a tudomány és technika világában? 16.40: Táncczene, 17.10: Ifjúsági műsor, 17.30: Dalok, 18: Kelemen László emlékezete, 18.30: Szív küldi szívnek szívesen, 19.10: Palestina kórusművészete, 19.40: híres előadóművészek műsorából, 20.40: Népek karácsonya.

Szombat

KOSSUTH-RÁDIO
4.30—8: Reggeli zene, 8: Hírek, 8.10: Egy falu — egy nótá, 9: Nagy magyar művészek leveleiből, 10: Ünnepi levél, 10.10: A Gyermekrádió műsora, 11: Részletek Kodály Székelyföldi és Hány János c. daljátékából, 12.15: Jó ebédhez szót a nótá, 13.15: Könyvi melódiák, 14.15: A Magyar Rádió szimfonikus zenekara hangversenye, 15.20: KJ műszeret, 16.05: Szív küldi szívnek szívesen, 17: Táncczene, 17.40: Kínccses Kalendárium, 18.40: Operatársulatok, 19.10: Szív küldi szívnek szívesen, 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20.10: Tarkabarka, Vidám zenés műsor, 22.10: Uj felvételünkből, Tanc éjszaka, 0.10: A Menyecskek Együttese énekel.

PETŐFI-RÁDIO

8: Fenyőféséka... Gyermekkorú-sok, 8.30: Református vallásos felőrá közvetítés a stúdióból, 9: Karácsonyi ének, 10: Szív küldi szívnek szívesen, 11: Népek zenéje, 11.50: Vidám karácsony, 12.30: Karácsonyi népműsorok, 13: Művésziemezek, 14: Hangverseny Huszka Jenő műveiből, 15: Hermann Ottó, Előadás, 15.20: A Fővárosi Népi Zenekar játszik, 16: Wagner operáiból, 17: A Gyermekrádió műsora, 17.40: Délutáni hangverseny, 18.35: Schubert: B-dur trió, 19.10: Mórlicz Zsigmond két elbeszélése, 19.40: Az Allami Népi Együttes műsorából.

A darvasi állami gazdaság megjavította tejelési átlagát

Az állami gazdaságok északi részantúli igazgatóságának vezetőhíradója közli, hogy Hajdú-Bihar több állami gazdaságában sikerült megjavítani a tejelési átlagot. A darvasi állami gazdaság tehenészeté kilenc literről 9.3 literre emelte az átlagot. A november 29-i értékelés szerint az igazgatóság 22 gazdasága közül a második helyre került eredményeivel. A december 6-i jelentés szerint már a második

helyre a hajdúnánási állami gazdaság került, érdeme ennek a gazdaságnak, hogy az istállóitlaga bár csak 9.4, de beadási ter-
vét 103 százalékra teljesítette. A versenyben harmadik a kismácsi, negyedik a darvasi, ötödik az elepi, hatodik a borzasi állami gazdaság.

A komádi állami gazdaság tejtermelési versenyben a legutolsó helyen áll, november 30-án az istállóitlaga csak 4.9 liter volt.

Színházi műsor

Vasárnap 3-kor és 7-kor Holnapra kiderül, minden jegy elkel. 20-án, hétfőn 7-kor Csárdáskirálynő, 21-én, kedden 7-kor Csárdáskirálynő, 22-én, szerdán 7-kor Csárdáskirálynő, a 15-re megváltott jegyek érvényesek. 23-án, csütörtökön 7-kor Csárdáskirálynő, a 16-ra megváltott jegyek érvényesek. 24-én, pénteken d. u. 3 órakor és 25-én, szombaton d. e. 11 órakor Hőfőherke és a 7 törpe gyermekelődás, mérsékelt helyárakkal. Szombaton, 25-én fél 3-kor és 7-kor Csárdáskirálynő, bérletszűnet. Vasárnap, 26-án fél 4-kor és 8-kor Csárdáskirálynő, bérletszűnet. 27-én, hétfőn 7-kor Csárdáskirálynő, 28-án, kedden 7-kor Csárdáskirálynő, a 17-re megváltott jegyek érvényesek. 29-én, szerdán este 7-kor Armány és szerelem. bemutató előadás.

Tizenkét...
éjjel. Mé...
fekvés el...
szóddel...
lány. Eg...
egész. R...
tovább t...
szombato...
cnyai id...
valami...
a szemé...
ből egy...
hárcok, r...
dára bon...
dozó szob...

Tiz...
ilyen...
Szöktem...
sam, ne...
litem, r...
én nem...
Meg az...
gint csak...
közösből...
Igy ne...
A keze...
mélysege...
gyógyul...
Oh, ho...
nen ficá...
mikor lá...
tam a...
sült. Fel...
hőstette...
a szájuk...
zug, üres...
vérem...
hulljon...
hazajuk...
buborék...
a levegő...
míg szét...
kor Nagy...
Abban...
tem meg...
megrúgt...
csizmával...
szégyeltes...
visszaad...
a gyala...
ebben. A...
még, a...
nyegét...
csufondár...
egész u...
mindenki...
kül mag...
buborék...
Menekt...
saját föld...
sok közb...
Hova?...
Hova?...
fel?...
Verte...
katonák...

k...

mindenbe...
tuk: a b...
Belekapo...
met teh...
gyen el...
az életet...
élni ak...
van, me...
szeretni...
vigen e...
Két ne...
Rárontot...
amit elé...
csizmáj...
lyeg...
S mi...
Meme...
A föld...
radéka...
ben, sze...
zsibbadd...
a siraló...
volt. Ak...
ban az...
ből kivé...
emberi...
létezés

MEMENTO

Tizenketten háltunk ott akkor éjjel. Méricskéltek egymást lefekvés előtt, puhatóló, óvatos beszéddel, míg el nem aludt a vilány. Egy-két óráig tartott az egész. Röppenő kis idő. A mozi tovább tart, vagy egy hajnyírás szombaton este. Idő sincs rá ennyi idő alatt, hogy történéjk valami. S mégis, mire leragadt a szemem, tizenkét ember életéből egy népet jelentő szenvedés, harcok, pusztulás és alkotás dandára bontakozott szét a szunnyadó szobában.

Tíz évvel ezelőtt

Is ilyen tájban érkeztem Pestre. Szókat a frontról, hogy ne léssem, ne csináljam tovább. Azt halltam, megszűnik a háború, ha én nem csinálom, én egyedül. Még az a néhány száz még, megint csak egyedül, privát vállalkozásból.

Igy nem szűnt meg. A kezem fel volt kötve akkor, mélyseges mély sérüléssel. Nem gyógyul, míg élek.

Oh, hogy érzeltek a felszínen fiáncoló kis könnyűeskkék, mikor láttak. Front-katona voltam a szemükben. Szent sebesült. Fehér kötéseim döbbenetes hőstetteket varázsolt mögém — a szájuk íze szerint valót. Hazug, üres legendát, hogy hullt a vérem — és persze hulljon is, hulljon, míg van. Értük. Akiknek hazajuk volt az a vásári büvös buborék, amit maguknak fújtak, a levegőbe, és nekik ragyogott, míg szét nem pulkant. Ami akkor Magyarország volt.

Abban a szédületben szégyeltem megmondani, hogy engem megrúgtak rövidszárú, vasalt csizmával, állati vicssorral. Azt szégyeltem, hogy nem tudtam visszaadni, s rajtam száradt az a gyalázat. Ez volt az én ügyem ebben. A többi, ami benne volt még, a tobzódó rend egész lényegét magában hordó, hitvány, csúfondáros leköpcése volt az egész úgynevezett országnak, mindenkinek, akik fújták és nélkülük magok köré azt az eltűnő buborékot.

Menekültünk akkor ősszel a saját földünkön, romok és rablások között.

Hova?... Hova a szülőföldről, nyugat felé?...

Verte a bomló sereget a vörös katonák rendületlen áradata, s

kapaszkodtunk az életért

mindenbe, vakon, ahogy tanultuk: a barát elől az ellenségbe. Belekapaszkodtam én is egy német teherautó falába, hogy vigyen el, ahol balga kábultságban az életet véltem, vigyen el, mert élni akarok, fiatal feleségem van, még alig csókoltam, még szeretni sem tudok, vigyen el, vigyen el...

Két német állt az üres autón. Rárontottak görcsös kezemre — amit elérték belőlem — s szöges csizmájukkal véresre rugdalták. Azt a kezet, melybe ők nyomtak fejevert...

Sejthettek valamit, talán évszázadok történelmét — s én megtanultam azt.

Ezzel a megrugdalt kézzel frott most. Egy-két csonttudorba hegető rajta a gyalázat. Fáj, ha nyomódik. Az a rámsütött bélyeg...

S mi volt akkor Pest? Memento mori! A föld felett rom, tűz, halál,

a pusztulás kataklizmája.

A föld alatt a rémült élet maradéka, kenyér és víz nélkül, bűzben, szennyben, az utolsó óra szibadságában, mint az éltelt a siralomházban. Semmink sem volt. Akinek még ereje volt, abban az élet száz meg száz eleméből kiválasztódott egyértelmű, ősemberi, vad ösztön élt: a pusztalelézés megmentése. Hogy ne ta-

lálja el a bomba, hogy egyszer még jóllakjon, kimehessen a pincéből, fel a földre, a napra, és ne bombázzanak többé.

Tíz év múltán egy szó sem volt már erről akkor este.

Szobánkban ragyogott a fehér fény. A fűtőtest ontotta december melegét a lenyűgöző méretű új épületben. Fent vagyok, fent, nyílt homlokú, büszke új emelet magasságában.

Összeszaladt ide az ország, a legigazabban: kisemberek képében, akiket senki nem hívott, jöttek a maguk ügyében, akiknek az a funkciójuk mindörökké fogja, hogy halkan, munkában élnek. S mint fölloccsantott kanálnyi víz lehulló csöppjei: bennük a nagy folyam minden titka, Eger, Fehérvár, Szombathely, Gyula, Debrecen, Veszprém egy-egy lakója élete által.

Ötven-hatvan éves vidéki festők, akik most szerepelnek először fővárosi tárlaton, 20-30 e-tmetett nehéz év után keresik, ahova vágytak: az alkotás fórumát, és ott önmagukat, az évtizedek mindennapi kenyérpiacán elkallódott embert. Az egyi tornatanárnak is öszül a haja — s irodalmat tanul az egyetememen, mert 20 évvel ezelőtt ő is elsodródott a masa útjáról. Most megtérhetett. Mindenki, aki itt van, önmagára akadt végre. Dr. Páncél gyorsíróversenyre készül. Marsi tanul, Horváth, Kopasz, Nagy, s a többi mind tanul, tanul, a maguk huszont-nyegyven évükkel, ahogy érte őket az igazi élet.

Messze városokból, egyetlen

éjszakára összeakadt idegen emberek voltak ott akkor este. S mily ismerősök! A közös nyelven, kenyéren és són túl valami több, az a több ugyanaz bennük, ami átnőtt a nemzetek végzetesen determináló határán, s egyéülvad az egyedül szent emberi tartalomban, amit ez a szó fed: békés munka.

Százmilliók ötvözte ez. S aki épít — a jövőnek épít. Aki tanul — évek mulva tanítani akar. Míg ezt írom, két kis lányom körültem hancurozik. Holnap az iskolában 500 gyermek kacarász felém, gyanútlanul, mit sem sejtve. A paraszt vet és disznót hízlal. A munkás házat épít, s képekre gyűjti a pénzt, a jövődó évek bizonyosságában, ahogy a lelkekből lassan kiég az iszonyat, aminek az a neve: háború.

Háború!...

Kiáltunk, hogy tiltakozunk!

Ne egy, ne száz — mind, aki élni akar! Mert a háború: halál! Öljétek meg, aki halált akar, mert ez szent igazság az élet nevében!

Hát megint? Alig éltem még. Kislányom még alig veti a betűt, alig végeztem még el valamit, még minden hátra van: a szép-szép élet, kezemen még sajoj a patkós csizma sebe, a feltámadt élet mélyén még kísért a rettenet!... S újra, újra? Memento mori!...

Nagy-Idai Sándor

TILTAKOZUNK

DR BORNEMISZA GYÖRGY, AZ ORVOSTUDOMÁNYI EGYTEMRŐL:

A német népnek is csak egy célja lehet: a béke!

Ha visszagondolok mindazokra a szönyűségekre, amelyeket az elmúlt háború alatt a hitleri hadsereg elkövetett, emlékeimhez azonnal kapcsolódik a tanulság levonása is: Mindent el kell követnünk, hogy soha többet ilyenben ne legyen részünk. Ezeknek a gondolatoknak aktualitást a német újrafegyverkezés kérdése ad, egy olyan típusú hadseregnek újateremtése, mely nemcsak a váratlanul megtámadott és lerohant országoknak, de saját hazánknak, s a német népnek is annyi szenvedést okozott.

Talán mint orvoshoz, talán mint zenebaráthoz, bizalommal fordult hozzám még a háború alatt egy-két olyan német katona, akik véletlen folytán hozzám kerültek műtetre, s így alkalmunk volt egymást megismerni. Meglepett, hogy mennyire megundorodtak a háborútól, s mennyire fogadkoztak, hogy mindent elkövetnek, nehogy ilyen kalandba sodorhassa a német népet majd egyszer egy újabb kalandor klikk. Ezekre a jóérvű németekre

gondolok akkor, amikor egyre fenyegetőbben bontakozik ki az új német agresszív hadsereg felállítása, mely újabb háborús szenvedéseket volna hivatva zúdítani a békeszerető népekre. Mi nem felejtjük el a háború borzalmaikat, de reméljük, a német nép többsége sem felejtette el, az a nép, amely annyi tudóst, művészt adott az emberiségnek, s amelynek szintén csak egy célja lehet: a béke.

— Emlékszem... 1944. december 21-én langyos, napfényes idő volt. A tavaszi szellő játékosan borzolta a debreceni utcák porát. Az emberek azonban borús tekintettel indultak a romoktól borított városon át a Vagonygyár felé.

— Egyszer csak megállt kezünkben a szerszám. A város felől harangzúgást hozott felénk a szél. Valamennyien éreztük, hogy rendkívüli dolog történt. Rákóczi harangja csak zúgott, zúgott és válaszként felelték rá a többi harangok.

— Osszult az Ideiglenes Nemzetgyűlés. — E nap délutánján a mozdonyserelvényben kommunisták gyülekeztek, párttaggyűlést tartottak. Ott volt apám is. En bátoritanul, dobogó szívvel ültem, vártam tagfelvételemet. A szivem a torkomban dobogott, amikor hallom a tagság választását.

— Elfogadjuk...! Ettől a felejtethetetlen pillanattól életemben új szakasz kezdődött — emlékezik Nagy VII. Imre elvtárs, a Járomújavitó alvázlakatos.

MAR OTT, ezen az ünnepélyes taggyűlésen megfogadta, míg él, míg két kezét emelni tudja, szeretni a haza javát, a magyar

TILTAKOZOM!

Nem akarok több Oradourt!

A napokban kerülnek a francia nemzetgyűlés elé ratifikálási céljából a párizsi egyezmények. Bizonyos vagyok abban, hogy a francia nép nem felejtette el Oradourt.

Azoknak az embereknek, akiknek alkalmuk volt megismerni a második világháborúban a Wermachtot, az SA, az SS, és a Tozt bandákat, még ma is a hideg fut hátukon végig a visszaemlékezőstől. Es irítással gondolnak arra, hogy újból egyenruhát és fegyvert akarnak adni azoknak a hóhérokknak, akiknek kezén milliók vére száradt meg.

Az „ühermenschekek“ fosztogattak, végig zabálták és végigrabolták Európát, hazánkat is. Szörnyű sokat szenvedtünk uralmuk alatt, de még nálunk is többet szenvedtek a nem szövetséges országok, hiszen mi szövetségesi voltunk nekik. Franciaországból tízezerrel vitték el az ellenállókat, a haladó embereket, a hazafiakat, a franciák legjobbjait a koncentrációs táborokba. Két ilyen helyen, Auschwitzban és Dachauban együtt éltem a francia foglyokkal és szinte velük együtt haltam meg én is, hiszen a francia polgárok tízezerrel kerültek a gázkamrába, vagy nyomorultul elpusztultak 25-30 kilóra lefogya a munkában.

Auschwitzban láttam egy kiváló francia énekest az SS legények karmaiban. Agyonverték. Más alkalommal láttam, hogy három francia embert egyszerre akasztottak fel s egyszerre rugták ki alóluk az asztalt...

Láttam, amint karácsonykor a feldisznított fa alatt lóttek tarkón két francia testvért valami semmiségért...

Láttam Dauchauban egy barakkot, amelyben százával feküdtek egymás hegyén-hátán a franciák, akik megkapták a tifuszt...

Láttam ugyanott, hogy minden reggel stráfszekér vitte el az egymásra dobált hullákat, akik életükben franciák voltak...

Láttam francia embereket, akik hasoncsisza túrták fel a sarat egy kis krumplihéjért, mert már nem volt erejük felkelni...

Láttam Dachau közelében egy repülőter építésénél százával szétvert fejű és agyonvert franciákat a lucskos-péres hóban heverni...

Láttam a borzalmak szinte végeérhetetlen sorát... Láttam az emberi méltóság gyalázatos megsűfölését. Hallottam az utolsó sóhajokat. Láttam a tömegsirokat és a megtört szemek ezreit. Láttam a hullák szinte megszámlálhatatlan sorát. Láttam, egymás mellett feküdtek magyarok, szovjet emberek, franciák, lengyelek, hollandok, Európa minden népének fiai és lányai...

Láttam a remény hosszú haldoklását és gyönyörű feltámadását, amikor közeledtek és jöttek a szovjet seregek.

A borzalmak elmúltak... A pokloból menekültünk meg! Es most ismét?

En nem feledtem és nem is felejttem el soha a felejtethetlent, a gyalázatot, a halál és a fenevadak tobzódását és a borzalmakat.

Aki ott volt, aki tudja, hogy mi történt, az soha el nem felejteti, az mindig emlékezik. Es ha emlékezik kiált is: Soha többé!

Nem hiszem, nem lehet, hogy a franciák elfelejték, hogy ne emlékezzének szüntelenül Dachaura, Auschwitzra, az ötven megsemmisítő táborra és Oradourra... Tudom minden becsületes francia tiltakozik a német militarizmus újra való felfegyverzése, a párizsi egyezmények ratifikálása ellen.

En is tiltakozom. Szóval s ha kell fegyverrel is.

Tiltakozom a magam nevében, a hazám nevében, minden munkástársam nevében. De tiltakozom minden becsületes francia nevében is. Es innen kiáltom világgá és a világnak: nem akarok több Oradourt. Sehól.

SCHWARTZ SANDOR

Tíz év távlatából...

haza ügyet szolgálja. S az O VEZETÉSEVEL indul nap mint nap 10 éves évforduló számot vet magában. Nem kell szégyenkeznie. Valóra váltotta fogadalmát.

Tíz év óta mindenütt ott volt, ahol segíteni, ahol dolgozni kellett. Részt vett a náciák által, szinte földig lerombolt Vagonygyár újépítésében. Munkatársával együtt, saját két kezével építette fel a romokból azt a műhelyt, amelyben jelenleg is dolgozik. A párt pedig mindig mellette állt. Segítette, egyengette élete útját. Egyengette akkor is, amikor megteremtette a jó pénzt: a forintot. Sokan nem hittek ebben a Vagonygyárban sem. O hitt. S 1946-ban biztos alapokra, a jó forintra családot alapított.

S ma, a 10 évvel ezelőtt még fiatal, kezés tapasztalattal rendelkező Nagy VII. Imre a Járomújavitó VIII-as alapszervezetének párttitkára. Ma ő neveli, tanítja az alapszervezethez tartozó kommunistákat, a DISZ fiatalokat. A Járomújavitó fiataljaiból hazájukat, népiüket forrón szerető kommunistákat

minőségileg kijavított vasúti kocsit hirdet. Elviszi híriüket Szombathelyre, Miskolcra és a többi magyar városba.

MOST EZEKBEEN a napokban, a nagy nemzeti ünnep előtt Nagy VII. Imre és a brigád tagjai még lelkesebben, még odaadóbban dolgoznak. Brigád tervük befejezése után újabb, az eddigieknél is nehezebb feladatra vállalkoztak. Az év végéig terven felül 40 kocsin szelcrenylakatos és bogár munkát végeznek. Ezzel az újabb munkavállalással közönsé a Nagy brigád december 21-ét, a Debrecenbe érkező kormány tagjait.

Nagy VII. Imre elvtárs, amikor este munka után hazatér feleségéhez, három gyermekéhez, hallgatja első osztályos kislányának iskolai élményeit, csacsogását, sokszor eszébe jut az ő sivar gyermekora, a felszabadulás előtti keserves élete. A múlt keservei után jóleső érzés gondol arra, hogy ma gyermekeiért, feleségéért, az egész magyar nép szepülő új életéért dolgozik. Ilyenkor büszkén tekint vissza az elmúlt 10 évre.

Kovács Margit,

HIREK

A Magyar Rádió helyszíni közvetítést ad az országgyűlés ünnepi üléséről

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés megalakulásának 10. évfordulója alkalmából a Magyar Rádió december 21-én, kedden délután 17.30 órától a Kossuth-adón ünnepi műsort sugároz.

A négy és félórás műsor keretében közvetíti az országgyűlés ünnepi ülését. Az országgyűlés ünnepi üléséről szóó közvetítés 18.50-kor kezdődik.

Tíz évvel ezelőtt, 1944-ben a szovjet hadsereg felszabadította: Óházhuta, Aisohuta, Hasznos, Tar, Mátraverebély, Sámsonháza, Nagybarkány, Lucin, Nyires helységeket.

70 évvel ezelőtt, 1884-ben született Antonín Zapotocký csehszlovák miniszterelnök.

VARHATÓ IDOJARAS. Felhővonalok, néhány helyen kisebb eső vagy havazás. Több helyen köd, mérsékelt légáramlás, hideg idő. Legmagasabb hőmérséklet vasárnap mínusz 1—plusz 2 fok között. A fűtés alapjául szolgáló várható középhőmérséklet 0—plusz 3 fok között.

FELHIVÁS AZ UTAZÓKÖZÖNSÉGHEZ. 21-én, az országgyűlés napján Debrecen autóbussz helyi és vidéki járatát az alábbiak szerint fogják közlekedni: A Szabadság-telepre a Kossuth és a Burgundia utca sarkától indul. Csopokert—Acásdi út kőútjánál helye a Sweits-iskola előtt.

Wolffka-telepi és a Puci járat, valamint a Repülő-tér járat a Gázgyár elől fog közlekedni. Bakosi-telepi járat (Bakók Béla út) az OTI elől indul. Rákosi-telepi járat (Kishegyesi út) és a Széchenyi-körjárat a Szepességi és Széchenyi úti sarkokról fog közlekedni. A vidéki járatok a Rosta-utóból indulnak a menetrendben feltüntetett időben.

A VÁROSI TANÁCS pénzügyi osztálya felhívja a háztulajdonosokat — tanyaháztulajdonosokat is — hogy a házadó és lakáshelyreállítási hozzájárulás 1955. évi kivételéhez 1954. december 31-ig minden épületről házadóbevallást kell beadni. — Nyomtatvány a pénzügyi osztály Kossuth u. 12-14. szám alatti földszinti helyiségében — adokerületében (I. kerület 12. szoba. II., III. és IV. kerület 15-ös szoba) kapható. Az 1954. évi adóvetés mindenki hozza magával. Az állami szervek, intézmények, vállalatok, szövetkezetek, kötelesek írásban bejelentést tenni, hogy a tulajdonukban, kezelésükben használatukban lévő épületről (épületek felvétele, utca, házszám megjelölésével) a házadóbevallást melyik pénzügyi szervnél nyújtották be. A házadóbevallás be nem adása, valamint a bejelentés elmulasztása büntetést von maga után.

A VÁROSI TANÁCS végrehajtó bizottsága felhívja a város lakosságát, hogy a december 21-i jubileumi ünnepségek alkalmából házalkat lohogózzák fel. A házak falait, ajtóit tisztítsák meg az odaragasztott hirdeményektől, valamint a házak elotti kerteket is hozzák rendbe, az elszakadt drótkerítéseket javítsák meg, hogy a város minél szebb, ünnepegyesebb legyen. Az utcabizalmiak ellenőrizték a munka elvégzését.

A MAV A DECEMBER 12-ÁN megnyitja ötödik Képzőművészeti Kiállításra utazók részére december 16-tól január 15-ig ötven százalékos melettekdevezményt engedélyezett. A felutazási használt teljesáru menetjeggyel dímentesen lehet az eredeti kiállítás állomásra visszautazni, ha a kiállítás rendezője a jegyet „Micsarnok, Budapest” feliratú bélyegzővel látta el. Az utazás sem oda, sem a visszaútnan nem szakítható.

AZ ARANY BIKÁ

ÚJJÁALKÍTOTT ÉTTERMEINEK MEGNYITÁSA

F. HÓ 22-ÉN ESTE LESZ.

Karácsony mindkét napján és ezt követően vasárnaponként 5 órai tea, tánc. Csütörtöki napokon HÁZI DISZNÓTOROS VACSORA

Karácsonyi és újévi pihenő BUDAPESTEN ASTORIA SZÁLLODA Kossuth Lajos utca 19. BEKE SZÁLLODA Lenin körút 97. CONTINENTAL SZÁLLODA Dohány utca 42. DUNA SZÁLLODA Apáczai Csere János utca 4. GELLÉRT SZÁLLODA Kelenhegyi utca 4. NEMZETI SZÁLLODA József körút 4. PALACE SZÁLLODA Rákóczi út 43. ROYAL SZÁLLODA Lenin körút 49. KÉNYELMES SZOBÁK, SZOLID ÁRAK, TÁNC, SZÓRAKOZÁS, MENÜ RENDSZER Színház- és hangversenyjegy rendeléseket is a szálloda biztosítja

Mozik műsora

VIG: Ma délelőtt 11 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadás: Senki nem tud semmit, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Egy nyáron át táncolt. — Hétfőn háromnegyed 4, 6, 8 órakor: Egy nyáron át táncolt. — METEOR: Ma 11 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadás: Senki nem tud semmit, délután háromnegyed 3 és 5 órakor: Hűtlen asszonyok, egyenred 8 órakor: Sárkány rabjai. — Hétfőn háromnegyed 3, 5, egyenred 8 órakor: Egy nyáron át táncolt. — HIR-ADO: Ma délelőtt 9 és 11 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadás: Grant kapitány gyermekei, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Törvényen kívüli lovag. — Hétfőn háromnegyed 4, 6, 8 órakor: Törvényen kívüli lovag. — KLINIKA: Ma fél 3 és 5 órakor: Senki nem tud semmit, egyenred 8 órakor: Egy nyáron át táncolt. — Hétfőn fél 5 órakor: Senki nem tud semmit. — KOSSUTH: Ma 3 és 5 órakor: Sárkány rabjai, fél 8 órakor: Senki nem tud semmit. — BEKE: Ma de. 11 órakor 1.30 Ft-os helyárakkal matiné előadás: Kegyetlen tenger, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Hűtlen asszonyok. Hétfőn: háromnegyed 4, 6 és 8 órakor: Hűtlen asszonyok.

Anyakönyvi hírek

Születések: Patali András Haván u. 55. Mária; Takács Sándor Bánk 9. Juliánna; Bana Imre Torockó u. 43. Imre; Tóth Sándor Brassai u. 5. Ferenc; Szegedi Gábor Alvinczi tér 1. Attila; Simon Ferenc Csokonai u. 31. Miklós; Vécsei István, Keleti sor 11. Attila; Vas Gyula Dévai u. 18. Irén; Elek László Széchenyi u. 23. Imre; Kukta László Szegő u. 14. Margit; Papp Ferenc Batthyány u. 17. Erzsébet; Kerekes Mihály Varga u. 48. Sándor; Barna György Gécs bérház, László; Balogh István Széchenyi u. 17. István; Fekete Lajos Hatvan u. 1. Éva; Karázi Péter Szondi u. 18. István; Korpás Rudolf Erzsébet u. 75. Gábor; Kórknai János Hargita u. 12. Zsuzsanna; Donogán László Szilvas Ujfalu u. 4. Katalin; Hajdú János Haláp 30. Mária; Herczeg József Burgundia u. 13. Erzsébet; Katonka Béla Méhes u. 2. Éva; Szegedi Sándor Huszár Gál u. 29. Ibolya; Takács Sándor Timár u. 18. Sándor; Fürjes László Sebes u. 12. Zolt.

Házasságok: Bajó Gábor Homok u. 40 és Nagy Zsuzsanna Szoboszlai út 1. Erhá; Balla Lajos Péterfia u. 14 és Ujvárosi Erzsébet Hegyi Mihályné u. 8; Balogh János Maróthy György u. 34. és Pécsi Ibolya Szikszai u. 11. Berecz László Péterfia u. 14. és Biró Karolina Domahidi u. 8; Bogdán József Ernelték u. 3. és Varga Irén Kunhalom u. 38; Bucsi Lajos Kuruc u. 33. és Adamik Erzsébet Apafa 8; Deák István Hajdúházi szörmény és Kiss Erzsébet Bekecs u. 1; Debreczeni Sándor Hajdúhadházi és Balogh Magda Klapka u. 3; Deli Mihály Tegez u. 85. és Elek Rozália Áltomád; Padgyas Gábor Mezőtúr és Félégyházi Mária Eötvös u. 20; Földes Tamás Budapest és Elek Rozália Teleki u. 27; Horváth Attila Veresegyházi Tamás u. 16. és Faragó Margit Kalotaszeg u. 6; Kegyes Mihály Bellegelő 476. és Ilyés Margit Bellegelő 491.

Halálozások: Arató László Hadházi u. 4; Dobi Gyuláné Simonyi Mária Csapó u. 72; Kujbós József Cegléd u. 11; Tökés János József Vercekei u. 5. Kovács Attila István út 6; Orosz Gyuláné Madarász Mária; Cserepes u. 10; Uri Lajosné Bodó Leona Eötvös u. 52.

KULIK, kardigánok, olaszok, pulóverek stb. gépkötését vállalom, Vigkedvű u. 7.

ELADÓ egy 120 basszusos „Soberano” gyártmányú tangóharmonika, Csapó utca 50.

GYERMEK mélykocsi eladó, Sas u. 4. I. e. 2.

ELADÓ 100 kilós kővér mangalica sertés, Monostorpályi út 22.

RÁDIO 3+1 és két hírtörtés eladó, Szabadság-telep, Csáthi u. 16.

ELADÓ egy világvevő Standard rádió 3+1-es, Török Bálint u. 17. III. ajtó.

ELADÓ beköltözhető családi ház, Dicsőffy u. 15., ugyanott egy hálószobabútor.

KOMBINÁLTSEKRENY nagyon szép eladó, Darabos u. 10.

BEKÖLTÖZHETŐ családi ház gyümölcsös eladó, Vágóhid, Vadliba u. 13.

FEUERMANN bórondó, Csapó utca 56. vállalk. táskák, bórondó, retikül alk. kiltást, javítást.

KOMBINÁLT szobabútor eladó. Ságvári Endre u. 6. II. 1.

MAERKLIN villamos és felhúzó vasút eladó, Csapó u. 1. I. e. 1. a.

120 kg mangalica zsírsertés eladó, Töbötöm u. 26. sz.

GUMICSZIMA, autó, motor, kerékpár, gumi javítás, Csapó u. 99.

HALÁLOZÓBAK, vitrinek, reklámok, fotelek, fotelgolyó, sezió, kátránás kályha, 2.5x3.5 szőnyegek, festmények, konyhaszekrény eladó, Ivány Endre bútorüzlet, Széchenyi u. 3. Telefon: 30-92.

KONYHABÚTOR komp. lett, szép eladó, Bethlen u. 68. I.

HUS füstölését, pácolását vállalom, Jonathan alma kapható, Bóde, Kossuth u. 57. sz.

ELADÓ 2 hold föld Szepesen. Érdeklődni: Busi u. 14.

UJ háloszobabútor eladó, Széchenyi utca 11.

ELADÓ egy elsőrangú jöhangú keresztshúrós, rövid kispipari zongora, özv. Sinal Gyuláné Téglás, Vörös Hadsereg utca 4.

GUMICSZIMA, zippzár, krepp és gumitalpú cipők szakszerű javítása, Dombos gumijavító, Vörös Hadsereg útja 7.

ELADÓ János utca 50. számú ház istállóval.

ELCSELELEM egy szoba, fászpincés lakásom egy szoba, konyhásra belvárosban, Bethlen u. 23. Orszéék, keresztépület.

ELADÓ 1 darab 5 méter hosszú, 3 méter széles függöny, Arpad tér 43. délután 5 óráig.

ELADÓ Dobó utca 10. számú családi ház.

GUMICSZIMA, tornacipő, krepptalpú cipő, zippzár, nylonkabát javítás, Csapó u. 14. Orszánál.

VARRÓGÉP centrálbabinos, iratszékreny, szabóasztal, szörme, (bélsnek), puhaszárú 44-es boxszima eladó, Szoboszlai u. 2. c. II. 11.

150 kilós hírtörtés eladó, Irinyi u. 10.

ELADÓ prima Singer varrógép, Homok utca 137. III. ajtó.

MEGVÉTELRE keresek szőzaviz tültőgépet. Cím: Szoboszlai út 34. sz. II. ajtó.

BETANÍTOTT német vizsla vadászkutya eladó, Debrecen, Vigkedvű Mihály u. 82.

Női kerékpár eladó, Salai Imre u. 20.

KÉTEVES gyermeknek fehér bundát vennék, Nagyné, Széchenyi u. 10.

SINGER varrógép jó állapotban eladó, Vendég utca 50. szám.

MODERN frizurákat, hajfestést, dauer garanciával készítessek. Monokínál, Honvéd u. 21.

ELADÓ 2 hold föld Szepesen. Érdeklődni: Busi u. 14.

UJ háloszobabútor eladó, Széchenyi utca 11.

ELADÓ egy elsőrangú jöhangú keresztshúrós, rövid kispipari zongora, özv. Sinal Gyuláné Téglás, Vörös Hadsereg utca 4.

GUMICSZIMA, zippzár, krepp és gumitalpú cipők szakszerű javítása, Dombos gumijavító, Vörös Hadsereg útja 7.

ELADÓ János utca 50. számú ház istállóval.

ELCSELELEM egy szoba, fászpincés lakásom egy szoba, konyhásra belvárosban, Bethlen u. 23. Orszéék, keresztépület.

ELADÓ 1 darab 5 méter hosszú, 3 méter széles függöny, Arpad tér 43. délután 5 óráig.

ELADÓ Dobó utca 10. számú családi ház.

GUMICSZIMA, tornacipő, krepptalpú cipő, zippzár, nylonkabát javítás, Csapó u. 14. Orszánál.

VARRÓGÉP centrálbabinos, iratszékreny, szabóasztal, szörme, (bélsnek), puhaszárú 44-es boxszima eladó, Szoboszlai u. 2. c. II. 11.

150 kilós hírtörtés eladó, Irinyi u. 10.

ELADÓ prima Singer varrógép, Homok utca 137. III. ajtó.

MEGVÉTELRE keresek szőzaviz tültőgépet. Cím: Szoboszlai út 34. sz. II. ajtó.

BETANÍTOTT német vizsla vadászkutya eladó, Debrecen, Vigkedvű Mihály u. 82.

Női kerékpár eladó, Salai Imre u. 20.

KÉTEVES gyermeknek fehér bundát vennék, Nagyné, Széchenyi u. 10.

SINGER varrógép jó állapotban eladó, Vendég utca 50. szám.

MODERN frizurákat, hajfestést, dauer garanciával készítessek. Monokínál, Honvéd u. 21.

ELADÓ 2 hold föld Szepesen. Érdeklődni: Busi u. 14.

UJ háloszobabútor eladó, Széchenyi utca 11.

ELADÓ egy elsőrangú jöhangú keresztshúrós, rövid kispipari zongora, özv. Sinal Gyuláné Téglás, Vörös Hadsereg utca 4.

GUMICSZIMA, zippzár, krepp és gumitalpú cipők szakszerű javítása, Dombos gumijavító, Vörös Hadsereg útja 7.

ELADÓ János utca 50. számú ház istállóval.

ELCSELELEM egy szoba, fászpincés lakásom egy szoba, konyhásra belvárosban, Bethlen u. 23. Orszéék, keresztépület.

ELADÓ 1 darab 5 méter hosszú, 3 méter széles függöny, Arpad tér 43. délután 5 óráig.

ELADÓ Dobó utca 10. számú családi ház.

GUMICSZIMA, tornacipő, krepptalpú cipő, zippzár, nylonkabát javítás, Csapó u. 14. Orszánál.

VARRÓGÉP centrálbabinos, iratszékreny, szabóasztal, szörme, (bélsnek), puhaszárú 44-es boxszima eladó, Szoboszlai u. 2. c. II. 11.

150 kilós hírtörtés eladó, Irinyi u. 10.

ELADÓ prima Singer varrógép, Homok utca 137. III. ajtó.

MEGVÉTELRE keresek szőzaviz tültőgépet. Cím: Szoboszlai út 34. sz. II. ajtó.

BETANÍTOTT német vizsla vadászkutya eladó, Debrecen, Vigkedvű Mihály u. 82.

Női kerékpár eladó, Salai Imre u. 20.

KÉTEVES gyermeknek fehér bundát vennék, Nagyné, Széchenyi u. 10.

SINGER varrógép jó állapotban eladó, Vendég utca 50. szám.

MODERN frizurákat, hajfestést, dauer garanciával készítessek. Monokínál, Honvéd u. 21.

ELADÓ 2 hold föld Szepesen. Érdeklődni: Busi u. 14.

UJ háloszobabútor eladó, Széchenyi utca 11.

ELADÓ egy elsőrangú jöhangú keresztshúrós, rövid kispipari zongora, özv. Sinal Gyuláné Téglás, Vörös Hadsereg utca 4.

GUMICSZIMA, zippzár, krepp és gumitalpú cipők szakszerű javítása, Dombos gumijavító, Vörös Hadsereg útja 7.

ELADÓ János utca 50. számú ház istállóval.

ELCSELELEM egy szoba, fászpincés lakásom egy szoba, konyhásra belvárosban, Bethlen u. 23. Orszéék, keresztépület.

ELADÓ 1 darab 5 méter hosszú, 3 méter széles függöny, Arpad tér 43. délután 5 óráig.

ELADÓ Dobó utca 10. számú családi ház.

GUMICSZIMA, tornacipő, krepptalpú cipő, zippzár, nylonkabát javítás, Csapó u. 14. Orszánál.

VARRÓGÉP centrálbabinos, iratszékreny, szabóasztal, szörme, (bélsnek), puhaszárú 44-es boxszima eladó, Szoboszlai u. 2. c. II. 11.

150 kilós hírtörtés eladó, Irinyi u. 10.

ELADÓ prima Singer varrógép, Homok utca 137. III. ajtó.

MEGVÉTELRE keresek szőzaviz tültőgépet. Cím: Szoboszlai út 34. sz. II. ajtó.

BETANÍTOTT német vizsla vadászkutya eladó, Debrecen, Vigkedvű Mihály u. 82.

Női kerékpár eladó, Salai Imre u. 20.

KÉTEVES gyermeknek fehér bundát vennék, Nagyné, Széchenyi u. 10.

SINGER varrógép jó állapotban eladó, Vendég utca 50. szám.

MODERN frizurákat, hajfestést, dauer garanciával készítessek. Monokínál, Honvéd u. 21.

ELADÓ 2 hold föld Szepesen. Érdeklődni: Busi u. 14.

UJ háloszobabútor eladó, Széchenyi utca 11.

ELADÓ egy elsőrangú jöhangú keresztshúrós, rövid kispipari zongora, özv. Sinal Gyuláné Téglás, Vörös Hadsereg utca 4.

GUMICSZIMA, zippzár, krepp és gumitalpú cipők szakszerű javítása, Dombos gumijavító, Vörös Hadsereg útja 7.

ELADÓ János utca 50. számú ház istállóval.

ELCSELELEM egy szoba, fászpincés lakásom egy szoba, konyhásra belvárosban, Bethlen u. 23. Orszéék, keresztépület.

ELADÓ 1 darab 5 méter hosszú, 3 méter széles függöny, Arpad tér 43. délután 5 óráig.

ELADÓ Dobó utca 10. számú családi ház.

GUMICSZIMA, tornacipő, krepptalpú cipő, zippzár, nylonkabát javítás, Csapó u. 14. Orszánál.

VARRÓGÉP centrálbabinos, iratszékreny, szabóasztal, szörme, (bélsnek), puhaszárú 44-es boxszima eladó, Szoboszlai u. 2. c. II. 11.

150 kilós hírtörtés eladó, Irinyi u. 10.

ELADÓ prima Singer varrógép, Homok utca 137. III. ajtó.

MEGVÉTELRE keresek szőzaviz tültőgépet. Cím: Szoboszlai út 34. sz. II. ajtó.

BETANÍTOTT német vizsla vadászkutya eladó, Debrecen, Vigkedvű Mihály u. 82.

Női kerékpár eladó, Salai Imre u. 20.

KÉTEVES gyermeknek fehér bundát vennék, Nagyné, Széchenyi u. 10.

SINGER varrógép jó állapotban eladó, Vendég utca 50. szám.

MODERN frizurákat, hajfestést, dauer garanciával készítessek. Monokínál, Honvéd u. 21.

ELADÓ 2 hold föld Szepesen. Érdeklődni: Busi u. 14.

UJ háloszobabútor eladó, Széchenyi utca 11.

ELADÓ egy elsőrangú jöhangú keresztshúrós, rövid kispipari zongora, özv. Sinal Gyuláné Téglás, Vörös Hadsereg utca 4.

GUMICSZIMA, zippzár, krepp és gumitalpú cipők szakszerű javítása, Dombos gumijavító, Vörös Hadsereg útja 7.

ELADÓ János utca 50. számú ház istállóval.

ELCSELELEM egy szoba, fászpincés lakásom egy szoba, konyhásra belvárosban, Bethlen u. 23. Orszéék, keresztépület.

ELADÓ 1 darab 5 méter hosszú, 3 méter széles függöny, Arpad tér 43. délután 5 óráig.

ELADÓ Dobó utca 10. számú családi ház.

GUMICSZIMA, tornacipő, krepptalpú cipő, zippzár, nylonkabát javítás, Csapó u. 14. Orszánál.

VARRÓGÉP centrálbabinos, iratszékreny, szabóasztal, szörme, (bélsnek), puhaszárú 44-es boxszima eladó, Szoboszlai u. 2. c. II. 11.

150 kilós hírtörtés eladó, Irinyi u. 10.

ELADÓ prima Singer varrógép, Homok utca 137. III. ajtó.

MEGVÉTELRE keresek szőzaviz tültőgépet. Cím: Szoboszlai út 34. sz. II. ajtó.

BETANÍTOTT német vizsla vadászkutya eladó, Debrecen, Vigkedvű Mihály u. 82.

Női kerékpár eladó, Salai Imre u. 20.

KÉTEVES gyermeknek fehér bundát vennék, Nagyné, Széchenyi u. 10.

SINGER varrógép jó állapotban eladó, Vendég utca 50. szám.

MODERN frizurákat, hajfestést, dauer garanciával készítessek. Monokínál, Honvéd u. 21.

ELADÓ 2 hold föld Szepesen. Érdeklődni: Busi u. 14.

UJ háloszobabútor eladó, Széchenyi utca 11.

ELAD